

# NOVI AKORDI

GLASBENO-KNJIŽEVNA PRILOGA

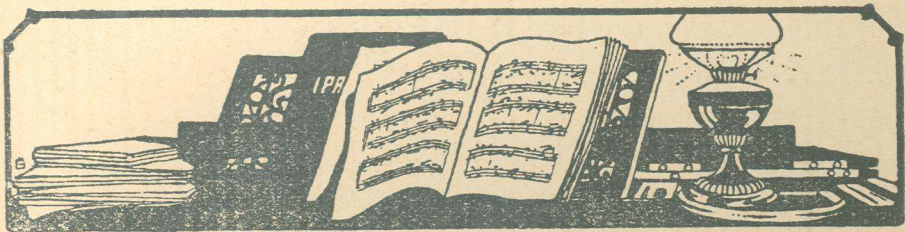
XI. letnik  
Zvezek 5-6

Strokovno uredništvo: Dunaj XV/1 Mariabilfergürtel 29.  
Izdajatelj in odgovorni urednik: L. Schwentner, Ljubljana.  
Cena za leto K 10.—, za 1/2 leta K 5.—, posamezni zvezki po 2 K.

Ljubljana  
1912

Vse prispevke je izključno nasloviti le na *strokovno* uredništvo (dr. Gojmir Krek). — Rokopisi se ne vračajo. — Na anonimne ali psevdonimne pošiljatve se ne oziramo. — Za nenaproseno vposlane prispevke uredništvo ne jamči. — Sklep uredništva za članke 1., za druge prispevke 8. dne prejšnjega meseca.

*Pretisk člankov, poročil in ocen je dovoljen samo, če se izrecno navede vir: „Novi Akordi“.*



## Glasbeno pedagoške črtice.

HINKO DRUZOVIČ.

### III. Glasbena pedagogika.\*)

#### 1. Glasba v službi splošne odgoje.



Smoter današnjemu odgojevalnemu sistemu je: harmonsko in kolikor mogoče vsestransko in enakomerno razvijanje vseh človeških sposobnosti in sil. Moderna pedagogika še zahteva, da se vzgojij otrok tako, da bode kedaj tudi blag in značajan človek. Ves pouk naj bode torej vzgojevalen. Naša pedagoška veda se potemtakem naslanja glede svojega končnega smotra na praktično filozofijo, t. j. na etiko. Načela morale so temelj vsemu človeškemu društvemu življenju, kakor tudi vsakemu državnemu ustroju. Harmonika in vsestranska torej ni ona odgoja, ki vpošteva predvsem le duševno izobrazbo ampak taka, ki se ozira ravnotako in v isti meri tudi na oplemenitev čuvstvenega življenja. Vede in umetnosti so torej enakopravni činitelji vzgoje in pouka, ker je uprav zadnjim dana naloga, vplivati blagodejno na otroško srce. Umetniška odgoja pa je še potrebna, da se enostranosti predvsem znanstvene odgoje pojednačijo. To je osobito treba poudarjati danes, ko živimo v dobi pretežnega in sebičnega materijalizma.

\*) I. in II. glej „N. A.“ IX./29. sl. in X./17 sl.

Estetično odgojo je torej smatrati kot neko dopolnitev naše intelektualne izobrazbe; ona je neprecenljive vrednosti za posameznika, katerega šele tvarja v popolnega človeka, kakor tudi za celokupni narod. Estetično uživanje nam je bogat in neusahljiv vir mnogih in raznoličnih užitkov in plemenitega, čistega razveseljevanja; naše mišljenje in hotenje postane ž njimi vred nekako vzvišeno in tudi naš značaj se oblaži. Posledica razvitega estetičnega okusa je pa še zaničevanje vsega nelepega in ostudnega; to se ne javlja samo pri umetniškem razsojevanju, ampak tudi v vsem dejanju. Estetična odgoja daje potemtakem tudi neko podlago npravstveni odgoji.

#### 2. Smoter modernemu glasbenemu pouku.

Smoter javnemu in privatnemu pouku bodi: sodelovanje pri etični, estetični in verski odgoji, t. j. pri splošni odgoji naše mladine. V šolah naj bodo glasbeni predmeti bistven in drugim predmetom znanstvenega značaja enakopraven del celega učnega ustroja. (Glede upodablajočih umetnosti se je to načelo pri nas v Avstriji že deloma izvršilo. Risanje je n. pr. odslej na vseh srednjih šolah obvezen predmet, in profesorji risanja so tudi v stanovskem oziru enakopravni s predavatelji znanstvenih strok. Glede glasbenih predmetov oziroma petja se je to izvršilo doslej že na Saksonskem in v nekaterih kantonih Švice). Da se pa ta zahteva še doslej ni splošno uresničila, temu je iskati vzrok predvsem v tem, da je naša doba bolj naklonjena vednostim kakor pa umetnostim; to pa spet radi tega, ker je od prvih pričakovati v praktičnem življenju večjih materijalnih koristi. Nadalje se je zmiraj zatrjevalo in se še trdi, da je za umetniški pouk treba posebne nadarjenosti, ki se pa pri večini učencev ne nahaja. Temu pa ni tako. Vsak človek je v neki, dasi ravno v zelo različni in neenaki meri muzikalno nadarjen;





treba je pač njegove glasbene zmožnosti pravočasno in sistematično razvijati. To se godi tudi pri vseh drugih predmetih javnega šolskega pouka. Le glasbena odgoja in glasbeni pouk sta danes pripuščena edinole privatnemu negovanju, in vseh je pri tem seveda odvisen od raznih zunanjih okoliščin. Radi tega je danes le srečno naključje, če se kak prirojen glasbeni talent tudi razvije; največji del tega darú in s tem tudi narodnega kulturnega zaklada se izgublja. Splošna odgoja se pa ne peča samo s talenti, ampak ona hoče vsak, še v tako majhni meri se nahajajoči dar razvijati in spopolnjevati. Tudi v glasbi nam ni ustrezno samo z ustvarjajočimi umetniki, ampak mi želimo predvsem še pravih ljubiteljev umetnosti. Umotvori talentov morajo najti tudi poslušajoče in razumevajoče občinstvo. Tega nam je treba vzgojiti. Akoravno muzikalne zmožnosti poedinčeve niso vselej tudi očitne na prvi hip, vendar se pri vsakem nahajajo, in če se vspešno razvijajo, izcimijo se iz takih ljudij kedaj še uporabne glasbene moči. Glasbeni pouk, naslanjajoč se na omenjeno načelo, bi bil torej v istini tudi dopolnjujoč del splošne odgoje, katero zahteva današnja doba. Smoter glasbenemu pouku je s tem očitno.

### 3. Smeri glasbene pedagogike.

Zahteve splošne pedagogike so tudi veljavne za glasbeno pedagogiko. Glasbeni pouk naj vzbuja in neguje v učencih zanimanje in veselje za glasbo. V tej kardinalni zahtevi moderne pedagogike leži odgojevalni moment vsakega glasbenega pouka in vsa njegova izobraževalna moč. Učenec kaže zanimanje, če se rad peča z glasbo; veselje do glasbe ga vzpodbuja tudi k samostojnemu nadaljnemu stremljenju in delu. Pač pa mora biti zanimanje za stvar neposredno, t. j. ne sme se naslanjati na morebitne zunanje okoliščine. Iz pravega zanimanja vznikne volja, in če smo to-le vzgojili, t. j. če hočejo naši učenci tudi še nadalje ostati glasbi zvesti ter jo negovati, smo dosegli tudi končni smoter odgojevalnega glasbenega pouka.

Odgojevalen pa je naš pouk, oziroma učitelj vzbuja v učencih zanimanje za predmet tedaj, če vpošteva v svojem pouku priznana psihološka in pedagoška načela. Ozira naj se na prirojene zmožnosti in druge posebnosti učenčeve; on naj individualizira. Snov se naj podaja po določenem načrtu tako, da sledi ložjemu vselej težje; pri tem je gledati na menjavo v učni tvarini ter na umljivo, pregledno, priprosto, nazorno in zanimivo predavanje tvarine.

Glasbeni pouk bodi še v svojem lastnem okviru splošen in harmonsko razvijajoč se, t. j. vsi elementi muzikalnega izraževanja (čut za melodiko, ritmiko in harmoniko) naj se izobrazujejo enakomerno. Znano je, da je čut za ritmiko n. pr. pri poedinih učencih v zelo različni meri razvit; isto velja tudi o melodičnem in harmoničnem pojmovanju. Učitelju se je torej treba ozirati na take prirojene posebnosti in zlasti mora razvijati to, kar je podarila narava v

pomanjkljivi meri. Moderna glasbena pedagogika pozna tudi posebne vaje in predmete, ki služijo temu namenu: muzikalni diktat in ritmična gimnastika, ki tvorita danes že bistven del glasbenega pouka. Poleg instrumentalnega in teoretičnega pouka (glasbene teorije) se negujejo torej še vaje, ki imajo predvsem namen, spopolnjevati čut za melodiko, ritmiko in harmoniko. Moderno urejeni glasbeni zavodi upoštevajo že danes v istini zahtevo harmonske in vsestranske glasbene odgoje. (Na *Battkejevem* muzikalnem semenišču v Berlinu so n. pr. uvedeni sledeči predmeti: Vaje za posluš, muzikalni diktat, prima-vista-petje, harmonija, kontrapunkt, instrumentacija, oblikoslovje, glasbena zgodovina, muzikalna estetika, uporabljena glasbena estetika [kritika], pevška teorija, fonetika in pedagogika. Več glasbenih šol je v zadnjem času uvedlo ritmično gimnastiko).

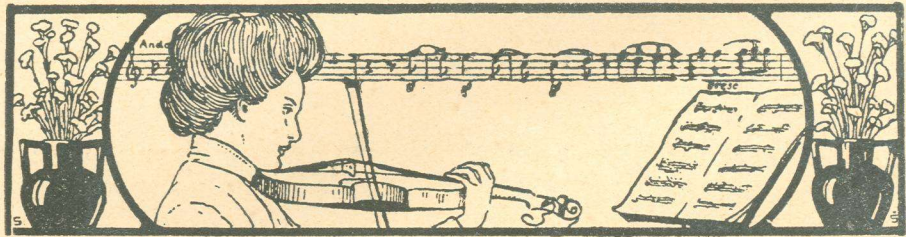
Kakor vsak pouk, tako bodi tudi glasbeni pouk času primeren ter praktično uporaben. Pri določitvi godala in pri izberi snovi na višji stopnji, se je ozirati učitelju tudi na praktične momente. Učenec naj tudi kedaj uporablja to, česar se je naučil. Preveč se pa seveda to načelo ne sme povdarjati, in če postane pouk enostranski; pravo smer ubrati, je izročeno spretnosti in taktu učiteljevemu.

### 4. Činitelji glasbene odgoje in glasbenega pouka.

Faktorji glasbene odgoje in glasbenega pouka so ti-le:

- a) privatni glasbeni pouk, glasbena šola in pevski pouk v ljudskih in srednjih šolah;
- b) glasbena in pevška društva;
- c) domača in cerkvena glasba;
- č) koncerti in gledališče;
- d) umotvori skladateljev in
- e) glasbeno slovstvo in časopisje.

O najvažnejših in sedaj najbolj pereh vprašanjih glasbene pedagogike hočemo še natančneje razpravljati ter pri tem osobito opozarjati na dotično slovstvo. Dokazali pa smo, da se je glasbena pedagogika že povzpela do samostalne vede na znanstven podlagi.



### Koncerti.

**Kamnik.** Koncerti na deželi so dandanes — bele vrane. Propad naših pevskih društev, ki sedaj spe in jih bo težko, težko zdramiti iz trdnega njihovega spanja, so pospeševale razne okoliščine, med njimi največ pogubonosne politične razmere. Tupatam se včasih oglasi kako društvo s pevsko prireditvijo, in še to ponavadi po zaslugi pevovodje, ki iz veselja za dobro stvar naganja pevce k skušnjam kot svojčas valpet kmete na



tlako. Par neredno obiskanih skušenj; tem sledi koncert, ki imena »koncert« pravzaprav ne zasluži. Taka prireditev je bil koncert prvega slov. pevskega društva »Lira« v Kamniku dne 21. julija t. l. v tamošnjem zdrav. salonu. Spored sam me je naravnost ujezil. Ne razumem, čemu je treba reševati in na dan spravljati že zdavnaj pokopane *Volaričeve* zборе, pa še take kot je mešani zbor »Slovanska pesem«. Ali mora res v vsakem zboru strašiti vsaj en del v marštempu? Moj Bog, tudi v novejši zborovski literaturi imamo lahko izvedljive skladbe za podeželne zборе. Starokopitnemu licu sporeda je čast delala edina novejša, *Adamičeva* »Petnajst let« — tudi najboljše peta — osamela tica med starimi strašili. Skladbo so morali ponoviti. Med moškimi zbori je zadovoljila *Vilharjeva* »Naša zvezda«, dočim bi bila šla *Ipavčeva* »Savska« skoraj popolnoma v franže. Komaj, komaj jo je rešil nek korajžen tenorist. O sekstetu iz »Prodane neveste«, (ki ga je pel ves zbor!!), rajši molčim: Smetana se je v grobu obrnil. Čemu študirate težke skladbe, ko jim pevci niso kos? Vobče so bili moški zbori boljši kakor mešani. Pevovodja *Stele* že dolgo vrsto let še dovolj uspešno krmari čolniček »Lire«. Dosegel je lepe vspehe, in njegovo dobro voljo in trud je treba tudi topot pohvaliti. Posebno mu štejem v dobro pazljivo naštudiranje nekaterih mest v dinamiškem oziru. — Med zborovskimi točkami je *Vremšak* lepo podal *Pavčičev* samospev »Pred durmi« (nekoliko hitrejši tempo bi si bil želel), *Bizjak* je dobro prednašal na klavirju *Suppéjevo* uverturo »Pesnik in kmet«.

Zbor je nastopal jako neredno in napravil na občinstvo slab vtisk. Med petjem so pevci tekmovali, kdo bo bolj gledal v note; ker se je koncert vršil pri mizah, so mnogo pripomogle natararice z loputanjem vrat, rožljanjem vilic in nožev, da se je petje uspešno motilo.

V bodoče bo treba kreniti na drugo, novo pot. Pevovodja *Stele* se bo moral prejalislej prilagoditi sedanjemu času in opustiti študiranje zastarelih stvari. Moja odkritosrčna beseda naj ga ne ostraši: pevska društva moramo dvigniti višje, prenesti moramo pa tudi kritiko, ki nas navaja k poboljšanju.

*Zorko Prelovec*

**Ljubljana.** Koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon« dne 5. oktobra 1912.

Komaj se je začela sezona, že se je kot prvi oglasil »Ljubljanski Zvon«, — da bi se drugim našim koncertnim društvom vsaj en del toliko mudilo s koncerti — in priredil v umetniškem oziru zanimiv, zato pa seveda slabo obiskan koncert. Ej, naša publika ima izboren nos, kaj utegne presegati njen okus, in lepo izostane.

Koncertni program je obsejal same domače stvari različnih avtorjev.

Tako močno pa so se odražale *Adamičeve* stvari od vseh drugih, da je koncert pustil vtisk, kakor bi šlo za kompozicijski koncert *Emila Adamiča*. In prav je, da se *Adamič* več izvaja kot drugi. Ni dvoma, da pomeni njegovo tako živahno in sveže stvarjanje višek v vsej naši zborovi literaturi. Zbora kot sta »Kregata se baba in devotka« in »Mlad junak po vasi jezdi« bi se s častjo držala pred vsakim forum.

Peli pa so ju tudi odločno najboljše, dasi sta oba dovolj težavna.

Manjši vtisk so napravile name ostale tri *Adamičeve*: »Solnce sije, zeleni livada«, »Ptička« in zlasti »Ko bi rosica bila«, dasiravno niso slabe, če jih merimo z merilom naše dosedanje zborove produkcije.

Gospod *Križaj*, nad čegar razvojem imamo vsi dopadajenje, je prav lepo zapel troje samospevov, sijajno spremljan po g. *Pavčiču*; najplemenitejši vtisk sem dobil od *Ipavčevega* »Meniha« — Benjamin *Ipavec* zasluži, da bi ga pri nas mnogo, mnogo bolj kultivirali —; »Mrzeča je zunaj trda noč« *Zorka Prelovca* kaže nedvomno nadarjenost, a je v obliki neokretna (medigra med 2. in 3. kitico!), *Premrlova* »Zapel bi pesem žalostno« se mi zdi navzlic svoji kratkosti dolga, morda zato,

ker svoj začetni, priprosti motiv (»zapel bi pesem«) prinese le prečesto in vedno v isti harmonični barvi. Razun tega ima žalosten tekst, ah tako žalosten! Nad njega sklepno pointo bi se človek razjokal, tako smešno revna in neokusna je. Če je pesem navzlic temu učinkovala mehko in občutno, se je zahvaliti pač temu, da jo je *Premrl* gorkejšje občutil kakor jo zasluži besedilo. Žalostna je tudi »Deklica, ti si jokala, ti jokaš brez miru.« Žalosten sem bil tudi jaz in se skoro jokal, ko sem videl, kako je osmero možakov *Pavčičevo* pesem (sicer mi ni mnogo na njej, ker sem od *Pavčiča* navajen boljših stvari), razpredneslo na drobne kose raztrgano, spomnil sem se, kako so v časih torture ljudi četvorili, in podobna groza me je obhajala, ko sem videl *Pavčičevega* glasbenega otročka ud za udom razsekanega in razmesarjenega.

Nič boljše se ni godilo *Mirkovi* »Katricici«, samo da je bila reva justificirana ob številnejši asistenci celega zbora. — Zares! Kaka zmeda je že nastala pri nas glede muzikalnega prednašanja. Tisto sekanje se je že razširilo po vsej naši domačiji kot kaka epidemija. Treba le prilično poslušati, kako pojejo naši inteligentnejši ljudje narodne pesmi. Vsako besedo zase, v pravi zasmeh naravnemu prednašanju, pa še mislijo, da na ta način silno kultivirano pojejo. Ta bolezen je začela prehajati že tudi med kmečke ljudi. Toda to bi samo na sebi še ne bilo tako hudo, ker gre v teh slučajih le za brezmiselno in nekritično posnemanje. Hujše pa je, da se ta zmeda kaže tudi pri glasbeno nadarjenih ljudeh, pri katerih bi mogel človek pričakovati, da bodo instinktivno zadeli pravo. Kako bi bilo sicer mogoče, da *Prelovec* v »Učit. Tovarišu«, poročajoč o »N. A.«, izprašuje, kje naj pevci dihajo, ali z drugo besedo, kje naj se delajo presledki.

Mislim, da odgovor na to vprašanje ni preveč težak pri stvareh, ki so glasbeno kaj vredne.

Zdi se mi namreč, da je z muzikalno mislijo, z mislijo torej, katere material je muzikalen, stvar ista, kakor z besedno, jezikovno mislijo, katere stavbeni material so besede.

Ena kot druga dobi svojo obliko in postavo s piko, s presledkom, s cezuro; in le tako postane dojmpljiva in sprejemljiva za poslušalca. Čim enostavnejši, krajši je stavek, tem umljivejši, čim daljša perioda, tem težje je dostopna. Kratke besedne stavke lahko razume tudi preprost, neizobražen človek, daljšo zamotano periodo bo takoj pri poslušanju razumel samo inteligentnejši človek, ki je vaje držati skupaj svoje misli. Popolnoma analogno je razmerje poslušalca nasproti glasbenim stavkom. In v tem pojavu tudi leži deloma rešitev vprašanja, zakaj so naši, kakor tudi vsaki drugi neizobraženi publikli vseč in umljivi plesi in slične skladbe (kar vse je navadno izrečeno v kratkih, enostavnih muzikalnih stavkih), in zakaj ista publika ne mara za simfonično glasbo, ki je razsežnejša in kompliciranejša v svojih periodah.

Če je torej treba prednesti muzikalno misel, je naravno, da mora biti prednos tak, da oblika misli, podana s stavkom, postane poslušalcu občutna in jasna. Prednos mora poslušalcu dati čut, da je muzikalni stavek enota, organizem, to se pravi, napraviti mora cezure, presledke le tam, kjer jih ima muzikalni stavek.

Presledek na nepravem mestu prav gotovo izpremeni lice muzikalni misli.

Odgovor na *Prelovčev* vprašanje je torej na kratko: Presledki se delajo tam, koder ima muzikalni stavek svoje cezure, povsod drugod so izključeni, ker bi izpreminjali zmisel muzikalne misli.

Bolj komplicirana je stvar lahko pri glasbenih stvareh, ki operirajo z besedilom. — Če je tekst komponiran tako, da se oblika glasbene misli povsem vjema z obliko besedne misli, je naravno, da pri prednašanju napraviš presledek na mestih skupnih cezur.

Če pa ima tekst cezure na drugih mestih, kakor nanj komponirana glasba, je očitno, da je skladatelj tekst zane-marjal in nanj polagal manjšo važnost, nego na glasbo, zato so za prednašanje odločujoče cezure glasbenega stavka.



Evidentno nezmisljeno pa je, delati presledke na onih mestih, kjer ni cezur niti v besednem, niti v muzikalnem stavku, kar je ravno prišlo pri nas tako zelo v navado bodisi v koncertih ali izven njih. Tako sekanje trga misel in ji popači lice in postavo. In zoper to barbarstvo ne bomo nehali nastopati.

Anton Lajovic

**Maribor.** (Sezonsko poročilo.) Čitalniški pevski zbor ima zabeležiti v pretekli sezoni dve lastni prireditvi in sicer: 31. decembra Silvestrov večer z deloma šaljivim sporedom ter koncert dne 10. marca s sodelovanjem koncertnega pianista A. Trosta. (O koncertu je poročal dr. Schwab v 1. št. »N. A.«). Sodeloval je moški in mešani zbor tudi pri Ipavčevem večeru dne 5. maja t. l., katerega je priredila ženska podružnica družbe sv. C. in M.

Od pevskega odseka mariborske Čitalnice ustanovljena pevska šola za otroke se je pod vodstvom gospice A. Stupce zelo lepo razvila. Javni nastop dne 1. julija t. l. je bil prav zadovoljiv; pokazal je, da se občinstvo za uvedbo živo zanima. Vzdrževala se je šola docela sama iz majhne ukovine, ki jo plačujejo učenci mesečno (1 K). Pohajalo je v šolo 36 učencev (dečkov in deklic), in sicer prav redno. Njih veselje za stvar je najlepša pohvala učiteljici.

Glasbeno Društvo se je gibalo v okvirju lanskega poročila. Pri uprizoritvi J. Ipavčevega »Možička« (dne 5. maja) je rešilo svojo nalogo prav častno.

Naj končno še omenim šolsko glasbeno prireditev c. kr. učiteljskega dne 5. julija. Bil je to nekak javni nastop vseh letnikov oziroma glasbenih oddelkov, ki naj bi pokazal ureditev pouka ter podal nekaj točk iz tvarine, ki se je med letom obravnavala. Spored se je sestavil iz sledečih instrumentalnih in vokalnih točk: 1. Chopin: Žalobna koračnica, prirejena za enoglasni violinski zbor s spremljevanjem klavirja in orgel (1. in 3. letnik, višja skupina). 2. Beethoven: Menuet, Schubert: Scherzo in Boccherini: Menuet, v priredbi za orkester na lok (2. in 4. letnik, višja skupina). 3. Gluck: Uvertura k »Ifigeniji« v priredbi za mali orkester (najboljši instrumentalisti 2.—4. letnika). 4. Spohr: Zbor vojakov, Sibelius: »Spev Atencev« (enoglasni moški zbor s spremljevanjem klavirja in orgel) ter Röntgen: Nizozemska narodna (3. letnik). 5. Leban: »Molitev« in Beran: »Paternoster« (4. letnik). 6. 3 enoglasne otroške pesmi s spremljevanjem klavirja (4. vadniški razred).

H. D.

**Prosek.** »Die Zeiten, wo Bertha spann, sind nicht mehr!« Te besede, ki jih je izustil grof Bismarck o priliki obravnavanja enotnega kazenskega prava v severnonemškem držav. zboru, so me spremljale iz lepega Proseka nazaj vozčega se do kolodvora.

V naravnost bleščečem okvirju v obče prav razveseljiva slika: to je bila slavnost, ki jo je priredilo pevsko društvo »Hajdrih« ob petindvajsetletnici svojega obstoja in sedemdesetletnici Antona Hajdriha v dneh od 7. do 9. septembra t. l. O sijajni zunanosti, za katero se je bilo zahvaliti: pač v prvi vrsti društvenemu predsedniku in tržaškemu mecenu g. poslancu Alohiju Goriupu\*) in njegovi vsepovsodi delavni rodbini, o vsem onem, kar se je vršilo okrog slavnostnega koncerta, na tem mestu ni prostora poročati. Splošno slavnostno razpoloženje navdušenega ljudstva — dá, ljudstva! — pa je tudi tu zabeležiti vsaj mimogrede, ker je važen simptom in v tako blagodejnem nasprotju k vedno enako leni apatiji in letargiji ljubljanske »intelligence«, one vrste ljudi, ki ji na svetu nič sveto ni, najmanje umetnost, ki je nič resnega ne more spraviti iz tira vsakdanjega filisterskega življenja, in za katero velja izrek

\*) Kakor izpod jasnega neba nam je došla med tiskom pretresljiva vest, da je telesni in duševni korenjak izstopil iz vrst sobojevnikov za našo prosveto: Goriup ni več med živimi! Z obiteljo, z društvom »Hajdrih« in z vsemi, ki jim pokojnik ni bil le velesimpatična oseba, temveč važen činitelj tržaškega kulturnega življenja, žaluje tudi naš list, kateremu je bil zlasti v zadnjem času odkritosrčen in delaven prijatelj. Blagemu pokojniku je tudi v listih naše glasbene zgodovine zagotovljen časten spomin!

Opomba uredništva.

nemškega kritika »Ins Konzert geht man des guten Tones und nicht der guten Töne wegen.«

Vrnivšemu se na kolodvor, sta mi prisedli dve neznani dekleti iz sosedne vasi na voziček. In kar sami sta me zavprašali radostno razburjeni: »Kaj ne, lepo je bilo petje? Ah tako lepo!« Več besed nista imeli za izražanje svojih občutkov, a meni je zadostovalo.

Dà! Lepo je bilo! Lepa ni bila le zunanja stran te slavnosti, tudi jedro, koncert, je imelo marsikatero točko, s katero smo morali biti zadovoljni, ne vpoštevaje razmer malega kraja.

Torej o koncertu še par besed!

Visoko nad nivô skoraj vseh programovih točk, kojih je bilo približno 15, se je dvignil Adamičev slavnostni, za to priliko komponirani in od pevskega društva »Hajdrih« nagrajeni mešani zbor »Ecce dolor!«, ki ga je prednašalo praznujoče društvo pod spretnim vodstvom Karla Cibica. Naši naročniki poznajo to vse-skozi srečno Adamičevo skladbo iz Hajdrihove številke »N. A.«. Čudili se bodo, če jim poročam, da je razmeroma maloštevilna četa Hajdrihovega društva to precej težko kantato, koje glavni učinek leži pač vendar v prvi vrsti v dinamični sili, premagala nad vse pričakovanje dobro. Granitni akcenti in ona mesta, ki so že od avtorja določena za veliko in močno zborovsko maso, seveda niso mogla biti idealna. Prisotni koncertni ravnatelj Glasbene Matice Hubad je moral ravno vsled tega dobiti vtisk, da je ta skladba kakor ustvarjena za Matični zbor. V nežnih, milih tožbah in v mirno pripovedujočih delih pa je »Hajdrihov« zbor izvzemši par hitro popravljenih nesigurnosti — tudi tu je bila predsednikova hčerka kot rešiteljica na svojem mestu — pel zelo lepo nuancirano in z razločno deklamacijo. Sploh štejemo društvu že dejstvo kot tako v veliko čast, da se je lotilo tega modernega in vsekakor izven navadne zborovske literature stoječega dela. S tem činom je na najlepši način inavguriralo novo, in, kakor sedaj kaže, srečnejšo dobo. Naj nikoli ne krene s te nove poti ter vselej krepko nastopi proti vsaki reakcionarni težnji z onim odločnim »Ne!, Ne!« iz Adamičeve kantate.

Čast mesta Ljubljane kot umetniške metropole je rešil jedino »Ljubljanski Zvon«, čigar oktet je zapel priliki primerno Hajdrihovo »V sladkih sanjah spiš kraljica« in dodal Josipa Ipavica četverospjev »Imel sem ljubi dve« (iz »N. A.«). Prednašanje pod vodstvom Zvonovega dirigenta Zorka Prelovca je bilo izborno. Vendar angel s hudičevo peto. Prelovec menda že ve, zakaj. Trganje muzikalnih fraz je postalo naravnost epidemična bolezen naših pevskih društev. In marsikateri nepoučeni poslušalec misli: Kako disciplinirano vestno in fino znajo frazirati! Jaz v resnici domnevam, da ima to »sekanje« svoj izvor naravnost v vestnem fraziranju, ki se je čimdalje bolj pretiravalo v pohlepu, da le napravi petje gotovo vtisk intenzivnega, skrajno pridnega učenja. Danes je postalo to od začetka častno, pozneje častihlepno hrepenenje naravnost nevarno. Kajti za vsakega muzikalnega človeka je prisostvovanje pri takem nemuzikalnem ravnanju z muzikalnimi mislimi sila mučno. Ta bolezen se mora radikalno zdraviti, če ne drugače, z izžganjem tega tura, ki ni več samo lepostna napaka, temveč, kakor rečeno, zdravemu telesu nevarni novostvor. Torej takoj in do cela proč ž njim! — Sicer pa, kakor sem omenil, angelska muzika »ohne Fehl und Tadel«, ki postavlja »Ljubljanski Zvon« brezdvomno med prvo vrsto slov. glasbenih jednot.

Ljubljanska »Glasbena Matica« je koncertirala le z lovorim vencem, kakor se spodobi za vodeče, do kosti distinguirano društvo. Mislimo, da bi zaslužnemu renomeeju »Gl. M.« nič ne bilo škodovalo, pač pa ugledu slavnosti in zlasti drugim podeželnim društvom veliko koristilo, če bi bila zapela vsaj en moški zbor z nekaterimi pevci, ki bi bili gotovo tudi o tem času na razpolago.

Ker pa že aristokratska »Glasbena Matica« ni hotela, bi bil lahko zastopal ljubljanski »Slavec« nasprotno, delavsko — in nam še ljubše — delavno stranko. Nastopal sicer je, toda



zastopal, žal, ničesar ni. Rajši bi molčali. Trepetaje smo upali, da bomo mogli vendar kaj hvaliti, samo že raditega, da uvidi društvo, da smo pravični, objektivni. A ne glede na precej sklerotični program: kako salopno petje je bilo to! Takega distoniranja in napačnega deklamiranja, take nediscipliniranosti v prednašanju menda ves popoldan nismo slišali. Zmajevali so milo z glavo celo stari veterani podeželnih društev! Torej »Schwamm drüber!« V zadnjem času se je društvo našim intencijam nekoliko približevalo in se priučilo tudi nekaj modernih zborov. Dasi smo dolžni, povedati resnico, nočemo z našo pravično grajo motiti društva v nadaljevanju začetega dela. V par mesecih se večja masa ne da reorganizirati. Društvu se mora prisoditi primeren moratorij, da se opremi, pa tudi resno in pridno vežba z novim, modernim orožjem. S starimi puškami ne pojde več. Vsaj v resnem koncertu. Dokler novih Mannlicherovk ni, mora vsak resen nastop biti hkratu umetniški poraz. A iz nediscipliniranih čet ne more postati hipoma dobro organizirana in pripravljena armada, kakor hitro se ji napove vojska. Vrhutega tudi vojskovodja morda nima dovolj krepke roke, strategične energije in organizatorskega talenta, da ne govorim o diplomatski zvitosti. Sicer bi svojih vojakov ne bil izpostavil ognju konkurenčnega boja, sluteč, da zaostane morda celo za dosti manjšimi in skoraj brezimnimi podeželnimi društvi in da lahko izpodkoplje s svojim neprevidnim nastopom ugled Ljubljane kot muzikalne velevlasti. Torej temeljiti preustroj društva, nove strojne puške in — energičen komando v modernem duhu! Verujte mi! Lepa beseda: »Es wächst der Mensch mit seinen größern Zwecken« velja tudi v preobrnjeni obliki: Človek pade in gine, čim manj zahteva od samega sebe. Novi, višji umetniški cilj doseči z novimi, modernimi sredstvi, to bodi Vaš in vsakega našega društva geslo. Zamanj bi usiljevali svojim sodobnikom negativno politiko:

»Wer zwingen will die Zeit, den wird sie selber zwingen;  
Wer sie gewähren lässt, dem wird sie Rosen bringen.«

In da tudi Vam ne odreče rož, to je naša iskrena želja, in radi tega tudi odkrito govorimo. Kar smo pa govorili, velja seveda zopet ne samo za »Slavca«, temveč za marsikatero drugo društvo, ki je nastopilo, pri tej slavnosti. Na adresu društva »Slavec« smo poslali naše besede le raditega, ker nosi med vsemi temi društvi najbolj znano in ugledno ime, pa tudi raditega, da se nam ne očita zopet, da smo o vseh društvih poročali, le o »Slavcu« ne.

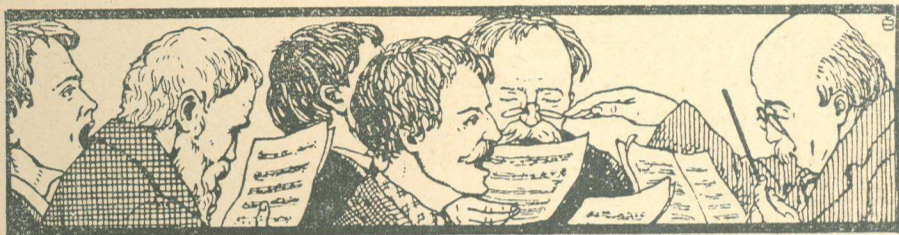
Med ostalimi društvi, ki so se klanjala spominu skladatelja Hajdriha, naj še navedem društvo »Trst« iz Trsta, ki je pod *Poličevim* vodstvom zapel *Foersterjev* mešani zbor »Naše gore« v občno zadovoljenje, dalje društvo »Zarja« iz Rojana, ki je — če se ne motim, pod vodstvom prof. *Mirka* — pri prednašanju *Adamičevega* mešanega zbora »Petnajst let« (iz »N. A.«) kazalo premalo temperamenta. Tempo tega fantovskega zbora so preveč zavlekli. Nasprotno je pa društvo »Danica« iz Kontovelja, ki ga je vodil zopet prof. *Mirk*, mešani zbor svojega dirigenta »Domovini« prednašalo z nepričakovano sigurnostjo in zelo razveseljivim razumevanjem skladateljevih intencij. Tudi zbor Čitalnice pri Sv. Jakobu je bil kos svoji nalogi, pojoč med drugim *Adamičevo* »Na goro« (iz »N. A.«). Curiosum je bil vsaj záme *drja. G. Kreka* mešani zbor »Pogovor z domom«, s katerim je nastopil »Slavec« iz Ricmanj; curiosum radi tega, ker se jaz z »domom« nikoli nisem »pogovarjal«. Čegav je ta primitivni zbor, ne vem. Moj ni, če tudi program tako trdi. — Ostala društva — bilo jih je še lepo število — so bila več ali manj žive slike našega zanemarjenega društvenega življenja, ki ne razume Hajdrihovega gesla »Kaj meni svet brez petja mar!« bogve kako dobesedno. Pela so pač, ker mora pevsko društvo končno tudi »kakšno« zapeti; kultiviranega petja — da ne govorim o njihovih programih (»Was Neues hat sie nicht gelernt, singt alte liebe Lieder«) — od njih ni bilo slišati. Tajimo pa ne, da je v marsikaterem teh društev zbran zelo dober pevski material, s katerim bi se morda dalo doseči kaj kolikor

toliko umetniškega; seveda le z železno disciplino, vztrajnostjo, samozatajevanjem in polagoma.

Ko sem se vrnil s slavnostnega prostora zvečer proti postaji, sem sanjal o onem krasnem hribu nad morjem z zares divnim razgledom, kjer so odmevali mogočni glasovi Hajdrihovega »Jadranskega morja«, ki so ga pela vsa društva. Na takih tleh, blagoslovljenih po naravi, kjer se mi je zdelo ljudstvo za umetniško vzgojo dostopno in sposobno, ljudstvo, ki časti svojega mojstra in njegovo umetnost s priprosto, a globoko navdušenostjo, na takih tleh bi mogel stati naš Bayreuth, posvečen čisti, idealni, pravi umetnosti. Tam bi se shajali umetniki, ki jim je za svetost svoje umetnosti, tja bi romali oni ljudje, ki ne pošiljajo na koncert svojih oči, da gledajo, ne umotvorov svojih krojačev in krojačic, da se vidijo, temveč svoja ušesa, da slišijo, in svoje srce, da uživa, oddaljeno od hrupa in šuma in lišpa mestne koncertne dvorane, jedinele ob poslušanju glasbe, pri kultu prave umetnosti...

No, to so bile sanje, in ko sem bil na kolodvoru in slišal govorjenje in petje odhajajočih kranjskih gostov, sem bil zopet popolnoma trezen. Nič več nisem sanjal, ampak v Št. Petru na Krasu ob kranjski meji tiho pri sebi citiral Dantejev napis nad peklo: »Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate.«

Krek



## Glasbena društva.

**Odbor »Glasbene Matice«** v Ljubljani, ki je bil izvoljen na občnem zboru dne 8. julija t. l., se je konstituiral takole: Predsednik: *dr. Fran Mohorič*, c. kr. okrajni sodnik; namestnik: *Fran Milčinski*, deželnosodni svetnik; tajnik: *dr. Janko Žirovnik*, odvetnik; namestnik: *Vendelin Sadar*, mestni učitelj; blagajnik: *Mirko Gruden*, bančni uradnik; namestnik: *dr. Josip Krevel*, notar. kandidat; šolski nadzornik: *P. H. Sattner*, župnik, skladatelj itd.; namestnik: *dr. Josip Mantuani*, muzeal. ravnatelj; knjižničar: *dr. Josip Mantuani*, muzeal. ravnatelj; namestnik: *Ivan Škerlj*, c. kr. profesor; gospodar in upravitelj društvenih hiš: svetnik *Anton Petrovčič*; namestnik: *dr. Oton Papež*, c. kr. dež. sod. svetnik; preglednik poverjeništvá: *dr. Rudež*, zdravnik; namestnik: *Vendelin Sadar*, mestni učitelj; pravni zastopnik: *dr. Žirovnik*, odvetnik. Odborniki: *Fran Šturm*, profesor; *Anton Jeršinovic*, profesor; *Anton Razinger*, mestni učitelj; *Stanko Premrl*, regenschori.

Obvestilo o sestavi odbora smo prejeli šele 28. julija t. l., tako, da ga nismo mogli več uvrstiti v 3. številko; v 4. številki pa smo se morali omejiti na Hajdrihove članke. Radi tega zakasnitev.

**Slovenska Filharmonija** je imela meseca septembra svoj občni zbor. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je imela Slov. Filharmonija v pretekli zimski sezoni 33 godbenikov, 3 pomožne moči in kapelnika, v letni sezoni pa 25 do 27 godbenikov in kapelnika. Kot kapelnika sta sodelovala *Talich* in *Jeremiaš*. Raznih nastopov je bilo 115, med njimi 14 promenade koncertov. Podpornih članov je imela Slov. Filharmonija v začetku leta 438, koncem leta 386. Za tekoče leto je dovolila ljubljanska mestna občina rednih 20.000 K in izrednih 10.000 K podpore. Prometa je bilo 161.972 K 30 vin., in sicer dohodkov 80.349 K 17 vin., stroškov pa 81.623 K 13 vin. Dolgov je 21.342 K 36 vin. Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika *dr. Vl. Ravnihar*, za odbornike *M. Čadež*, *M. Drachsler*, *J. Počivavnik*, *Al. Ravnihar*, *dr. Kozina* in *Ant. Svetek*, za preglednika računov *E. Franchetti* in *V. Trtnik*.



**Pevsko in dramatično društvo »Triglav«** se je ustanovilo v Jolietu (Amerika). Predsednik je *Jože Kušar*.

**Na šoli Glasbene Matice v Ljubljani** so letos vstopili v učiteljski zbor: *Anton Trost*, absolvent c. kr. Akademije za glasbo in upodabljaljočo umetnost na Dunaju (za klavir), *Ferdo Herzog*, absolv. praškega konservatorija (za glasbeno-znanstvene predmete) in državno izprašana učiteljica *Ivanka Hrastova* ter prof. *dr. Pavel Kozina* (petje oziroma solopetje). — S 1. oktobrom se je na zavodu upeljal brezplačen pouk petja za ljudsko-šolsko mladino, razdeljen v oddelke za deklice in dečke, ki bo trajal do aprila 1913.

Mlade slovenske moči pri Glasbeni Matici in pri odru pozdravljamo prav toplo. Morda smo ravno mi jim že prej nekoliko pripravljali tla. To nas veseli. A kje je le mladi *Štritof*? Ali je že pobegnil v boljše kraje? Nikar ne! Mladim umetnikom bi zapisali v album *Blumenthalove* besede: »Wer wie der Mond, Licht verbreiten will, muss sich auch wie der Mond gefallen lassen, dass ihn alle Hunde anbellten.« Vidite! V lajanju so v muzikalni Ljubljani dosegli tekom časa že prav virtuozno tehniko. Če pa lajati nočejo ali ne morejo ali — se ne upajo — tedaj vas ugriznejo zahrbtno v tisto desno nogo, s katero ste hoteli streti glavo starega šlendriana, stare puhlosti, stare ošabnosti in domišljavosti in drugih takih starih pošasti. Nič ne de! Pogum! In niti enega pogleda ne na levo, ne na desno, niti navzdol, niti navzgor! Raz, dva, tri! »Mi gremo naprej, mi strelci.« Strpite na svojem mestu, dokler niste dosegli onega cilja, ki ste si ga sami postavili v najslovesnejših, najnavdušenejših urah in ki ga bomo brezdvomno dosegli z jedinostjo, vstrajnostjo in neustrašnostjo.

In še eno besedo bi Vam dal rad na pot. Ali se spominjate, kaj pravi žurnalist Ščuka v Cankarjevi komediji »Za narodov blagor«? »Ali mislite,« pravi, »da je res mogoče še dolgo živeti v takem zraku — tako polnem laži in fraz, da se ne vidi preko ceste? — Po takih dneh prihajajo viharji!« Torej, čeprav se Vam zdi cesta preostra, zrak preveč pokvarjen: Ne pozabite: »Po takih dneh prihajajo viharji!« In verjemite mi, tudi pri nas pride vihar in po njem — čisti zrak!

**»Novi Balkan«**, bralno in pevsko društvo, so ustanovili na Barki pri Divači. Predsednik je učitelj *Josip Toroš*.

**Glasbena šola Glasbenega Društva »Ljubljana«** je otvorila letos pouk za razna glasbila, zlasti za klavir, dalje za solo-petje, deklamacijo, glasbeno zgodovino, splošno teorijo, harmonijoslovje in kontrapunkt. Na šoli poučujejo gospica *J. L. Gerbičeva*, gg. *B. Černý*, *J. Zdešar* in drugi.

**Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo«** v Zagrebu je praznovalo svojo petdesetletnico. Poleg posebno za ta namen komponirane »Slavnostne uverture« *Strašnickega* so proizvajali »Hrvaško rapsodijo« Čeha *Anděla* in *Wolfa-Ferrarija* »Charita nuova«. Tudi mlajša hrvaška skladateljska generacija je prišla do besede. Žal, da izvirnega poročila o tej slavnosti nismo mogli dobiti.



## Slovenski glasbeni svet.

**Slovensko gledališče v Ljubljani** ima v repertoarskem načrtu za sezono 1912/13 sledeča muzikalna dela: A) Opera, a) Slovenski skladatelji: *Foerster*: »Gorenjski slavček«, *Hochreiter*: »Povratek«, b) Drugi slovanski skladatelji: *Blodek*: »V vodnjaku«, *Weis*: »Naskok na mlin«, c) Tuji skladatelji: *Adam*: »Postiljon iz Lonjumeauja«, *Boieldieu*: »Bela dama«,

*Cantalani*: »Wally«, *Kienzl*: »Pesem z gora«, *Mascagni*: »Cavalleria rusticana«, *Mozart*: »Čarobna piščalka«, *Puccini*: »Madame Butterfly«, *Wagner*: »Večni mornar«. B) Opereta, a) Slovenski skladatelji: *dr. Ipavic*: »Princesa Vrtoglavka«, b) Tuji skladatelji: *Offenbach*: »Orfej pod zemljo«, *Suppé*: »Boccacio«, *Zeller*: »Ptičar«, C) Pantomima: *dr. Ipavic*: »Možiček«. Vodstvo Sl. Dež. Gledišča v Ljubljani je v sezoni 1912/13 v rokah koncertnega ravnatelja *M. Hubada* (opera, opereta in spevoigra), pisatelja *Otona Župančiča* (drama) in prof. *Fr. Kobala* (intendantca).

**Premiera pantomime »Možiček« J. Ipavca** na Sl. Gledišču v Ljubljani se je vršila dne 3. oktobra t. l. Obširno kritiko o tem delu sem objavil v Lj. Zvonu leta 1901 str. 141 sl. V tej oceni se nahaja tudi stavek: »Ravno radi tega (scil. mišljenja v orkestralnem duhu) si pa želimo, da se ta pantomima moderno in elegantno instrumentira in predstavi na našem odru, morda kot dodatek k enodejanskim operam. Upajmo, da se bo intendantca na njo ozirala.« No, trajalo je ravno 11 let, da se je izpolnila ta naša želja. Predstava je bila častna. Spored ni bil srečno sestavljen. »Cavalleria rusticana« bi bila morala slediti nežni, glede dejanja revni, glede zunanjega efekta seveda daleč zaostajajoči pantomimi. Fina assietta pred papriciranim laškim menujem. Instrumentacija za salonski orkester in zlasti uporaba klavirja kot solo-instrumenta, nadomestujočega orkesterska glasbila, se je izkazalo v velikem prostoru ljubljanskega gledišča in zlasti po Cavalleriji deplacirana. Trdnjave se morajo obstreljevati s topovi, ne pa s flobertovimi pištolami. Vsekakor smo radovedni na Ipavčevo opereto »Princesa Vrtoglavka«, koje uprizoritev nam intendantca obeta še za to sezono . . .

**Na Slovenskem Gledišču v Trstu** se bo letos igralo v četrtek, nedeljo in ob praznikih. Na novo so angažirani *Iličičeva*, *Thalerjeva*, *Wintrova*, gg. *Iličič* in *Toplak*, vsi bivši člani ljubljanskega gledišča. Režiser bo tudi letos *Dragutinovič*, kapelnik *Polič*. Letos se bosta negovali tudi opera in opereta.

**Anton Foersterjeva slovesna latinska maša** v a-molu se je izvajala junija t. l. v dunajski stolnici sv. Štefana.

**Iz »N. A.« so se prednašale** razun v poročilih in na drugih mestih navedenih med drugimi še sledeče skladbe: *E. Adamič*: »Vrtnica-srčec« moški zbor, (Ljubljana, Slovensko Delavsko Pevsko Društvo »Slavec«). — *J. Vedral*: »Slovanska koračnica« za klavir, *Krek*: »Zaprta so njena okenca« za en glas in klavir (Oboje: Kamnik, koncert Kamniškega Salonskega Orkestra. Solist samospeva: Vremšak). — *E. Adamič*: »Pri zibelci« samospev, *Dr. A. Schwab*: »Slanica« moški zbor, (Oboje: Ljubljana, zbor Telovadnega Društva Sokol I. Solistinja Št. Skrbniškova). — *V. Mirk* »Katrice«, moški zbor, *Josip Pavčič*: »Deklica, ti si jokala«, *dr. J. Ipavic*: »Imel sem ljubi dve«, osmerospeva, *St. Premrl*: »Zapel bi pesem žalostno« in *dr. B. Ipavec* »Menih«, samospeva s klavirjem (vse navedene skladbe: Ljubljana: Sl. p. dr. »Ljubljanski Zvon«; solist samospevov Josip Križaj).

**Komorni večer** v prid jugoslovanskemu »Rudečemu križu« se je vršil dne 23. nov. t. l. v Trstu. Sodelovala je koncertna pevka *M. Costaperaria*, ki je zapela več umetnih in narodnih, po večini jugoslovanskih pesmi, med njimi tudi samospev brata Oskarja »Ptička« iz »N. A.« Spremljal jo je *A. Waschte*. Klavirski učitelj ljubljanske »Glasbene Matice« *Trost* je prednašal Chopinovo »balado« v f molu, Dvořákovo »Nočno pot« iz op. 85 in Smetanovo: »La fête des paysans bohémiens«. Toliko posnemamo iz poročila »Eдинosti« štev. 330 z dne 26. novembra t. l. Naš stalni poročevalec nas je, žal, tudi to pot pustil na cedilu.

**»Ljubljanski Zvon«** prinaša v 8. številki oceno 1. in 2. snopiča »N. A.«, v 10. številki pa oceno 3. in 4. snopiča našega zbornika. Obe oceni je spisal *dr. P. Kozina*.

**»Savez srpskih pevačkih društava«** v Somboru je izdal prvi zvezek partitur za srbska pevška društva. Zvezek vsebuje mešane in moške zборе od Bajića, Jankovića, Kranče-



vića, Krstića, Marinkovića, Milojevića, Mokranjaca i. dr.; vsega skupaj je 17 zborovskih partitur. Cena K 20.—. (Glej spodaj notico »Skladbe in knjige, ki so došle uredništvu v oceno«!)

»Učiteljski Tovariš« je prinesel v podlistku 11. številke (z dne 15./3. 1912) simpatizujočo oceno 5. in 6. zvezka lanskega letnika »N. A.« in v podlistku 43. štef. (z dne 25. okt. t. l.) obširnejšo kritiko o 3., 4. in 5. zvezku tekočega letnika našega lista. Podpisana sta oba podlistka s šifro — a.

»Slovenec« je prinesel v 175. štef. z dné 2. avgusta t. l. oceno 1. in 2. zvezka tekočega letnika »N. A.« in v 193. štef. z dne 24./8. t. l. oceno 3. zvezka našega lista. Spisal A. S.

»Slovenski Ilustrovani Tednik« ima v 40. štef. z dne 3. oktobra t. l. sliko pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani in kratko zgodovino tega l. 1905 ustanovljenega društva, kateremu so bili pevovodje *Bajde*, *Alojzij Sachs*, *Waschte* in kojega umetniška usoda je sedaj izročena velenadarjenemu, visokostremečemu dirigentu *Zorku Prelovcu*.

**Skladbe in knjige, ki so došle uredništvu v oceno:**

*Stan. Premrl*: Requiem. Pro una voce cum organo. Labaci. Sumptibus librariae catholicae (Katoliška Bukvarna v Ljubljani). 1912. (K 1·20).

*Stanko Premrl*: Jutro prvega sv. obhajila (za en glas s spremljevanjem). Priloga »Slovenskemu učitelju« 1912, št. 12. Prodaja se v prodajalnici Kat. Tisk. Društva. (K —10).

*Stanko Premrl*: Naša pesem. (Za moški zbor). Ljubljana. Izdal in založil Fr. Ks. Trošt. 1912. (Cena ?).

*Stanko Premrl*: Telovadska (moški zbor). Ljubljana, Katoliška Bukvarna. (Cena?).

*Marko Bajuk*: Zbirka slovenskih narodnih pesmi. IV. zvezek. Besede zapisal Dr. J. Debevec. Harmoniziral in uredil —. V Ljubljani. Založila Katoliška Bukvarna 1912. (K 1·60)

*Antonius Foerster* op. 12: Ill Ecce sacerdos magnus. Ad recipiendum episcopum in canonica visitatione ad IV voces auctore —. Editio II. Labaci, sumptibus librariae catholicae 1912. (K —60)

*Fran Gerbič*: Metodika pevskega pouka. Ljubljana. Založilo Cecilijino Društvo. (7. in 8. dodatna priloga *Cerkvenemu Glasbeniku* 1912). (K 1·50.)

*Oskar Dev*: Slovenske narodne pesmi s Koroškega. Nabral in čveteroglasno postavil za moški zbor —. V Ljubljani. Založil L. Schwentner 1912. (K 2·—).

*Franc Gerbič* op. 70: Slovenska sv. maša v čast sv. Frančiška Serafinskega. Za mešani zbor zložil —. V Ljubljani. Založila Katoliška Bukvarna. 1912. (Partitura K 1·80, glasovi po K— 20 v.)

Partiture za pevačka društava. Sveska I. Savez Srpskih Pevačkih društava u Samboru. 1912. (K 20·—).

Oceno teh in v prejšnjih številkah pod istim naslovom navedenih del prinesemo po možnosti tekom prihodnjega letnika.

**Katalog glasbenih del** je izdala in pošilja na zahtevo vsakomur brezplačno in poštne prosto Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Pribiti je treba na tem mestu, da ta katalog »N. A.« niti ne omenja; glasbenega zbornika, ki reprezentuje takorekoč slovensko ustvarjajočo glasbo izza zadnjih 12 let! Namesto »N. A.« pa bleščé nemške zbirke, tako popolnoma neporabne za naše razmere (na pr. Seele: Paukenschule in mnogo drugih takih šol, dalje seveda »Sang und Klang«, »Musikalische Edelsteine« itd.), da se mora človek naravnost čuditi površnosti ali nevednosti ali morda celo — nepristranosti sestavljalca tega seznama v zadevi »N. A.«, a to tem bolj, ker je videti katalog v ostalem zanesljiv.

**Skladatelj Jakob Aljaž**, vpokojeni župnik na Dovjem, je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono.

**Jeanetta pl. Foedranspergova**, bivša članica Slov. Dež. Gledišča v Ljubljani, je letos angažirana na gledališču zimskega zdravilišča Davos v Švici.

**Peter Teply**, sedanji kapelnik Slovenske Filharmonije v Ljubljani, se povrne zopet v Trst kot glasbeni učitelj za gosli in klavir na tamošnji podružnici »Glasbene Matice«.

**P. H. Sattner** nam je vposlal nekak odgovor na kritiki o njegovem »Vnebovzetju«, ki sta izišli v »N. A.« (Prim. XI/1. sl. in XI/41. sl.). Radi pomanjkanja prostora izide ta Sattnerjev umetniški credo v 1. številki prihodnjega letnika.



## Naše skladbe.



rednik zna čast ceniti, s katero ga je odlikoval mojster *Gerbič*, poklonivši mu »Predigro in fugo« za klavir, prvo točko 5. zvezka »N. A.« P. Griesbacher, znani avtor knjige »Der Kontrapunkt,« se je o tem delu, ko je bilo še v rokopisu, izrazil jako pohvalno. Mi nimamo pravzaprav ničesar dostaviti. Kvečjemu, da je tudi to delo znamenje, da hodi *Gerbič*, dasi sam dovršen umetnik, še vedno v

šolo tje, kjer si nadeja še razširjenja svojega umetniškega, v tem slučaju tehničnega horizonta. In mi mlajši naj bi si domišljali, da znamo že vse, pa prav vse? Ali je mnogo med nami, ki so se res ne samo teoretično temveč tudi praktično ugljabljali v umetnost starejših in še vedno vzornih polifonikov, v prvi vrsti J. S. Bacha? Naj se nam dovoli predložiti glasbenim učiteljem in našim pianistom tako resen kakor ponižen memorandum v zadevi »Bach«. Naše šole, zlasti one, ki se bavijo s klavirskim poukom, hranijo Bacha — kakor tudi našo mlado slovensko klavirsko literaturo — v sobici raritet. In vendar je proučevanje njegovih invencij in njegovega »Dobro temperovanega klavirja« tako neobhodno potrebno za vsakega glasbenika, da se dobrega pianista sploh predstavljati ne morem brez intenzivnega študija Bachovih klavirskih del. Jaz se ne spominjam, da bi kedaj bil slišal ali čital pri nas o kakem nastopu učencev, kjer bi bili igrali kako Bachovo skladbo. Po mojem mnenju je Bach še posebno neizogibna predšola za onega klavirista, ki se hoče pečati z igranjem partitur ali klavirskih izvlečkov. Toda Bachove glasbe ne smatram samo naravnost za programno točko resnega klavirskega pouka. Ravno to je velika zmota naših ljudi, da odkazujejo Bacha le v šolo, kjer se seveda istotako prezira. Bach je, kjerkoli ga primeš, tudi programna točka za naše koncerte, in ne le za šolske. Ravno vsled podcenjevanja Bachovega dela pa je pri nas tudi tako malo za višjo glasbo vnetega občinstva. Kdor je spoznal globokost Bachove muzike — ne samo dovršenost njegove tehnike —, temu se odvarja popolnoma nov svet; temu je odsihdob vsaka plitvost in površnost skrajno zoperna. »Nicht Bach! Meer sollte er heissen!« zaklical je sam Beethoven. Raditega si želim tudi pri nas več Bacha. Posledice ne bodo izostale: Pri naših glasbenikih, zlasti tudi izvršujočih, večje kontrapunktično znanje. Bachov »Dobro temperovani klavir« bodi jim »slovnica« in »biblija« kakor Schumannu (Pismo Kuntzschu oziroma Dornu). Pri našem občinstvu pa več razumevanja bolj kompliciranih modernih umotvorov. Bach, Bach in še enkrat Bach! Njega Vam polagam na srce, ker vem iz svoje izkušnje, kako me je študij Bachovih del — zlasti tudi orgelskih — dvignil v spoznavanju in uživanju globoke umetnosti; dá, celo v resnem shvatanju človeškega življenja sploh. Kajti Bachovo delo je skrajno resno, dosledno, pošteno, odkrito, neizprosno v svojih zahtevah, plemenito in — nota bene — značajno skoz in skoz. Tako mi je bil Bach takorekoč udejstvovana logika, estetika in etika, sploh moja filozofija. Radi tega si želim, da bi postal kolikor mogoče



mnogim rojakom isti zvesti in prevzvišeni voditelj. »Bach kot vzgojitelj!« Kaj lepa perspektiva za nas lahkomišelnih in površnih ljudi, za nas značajneže, ki obračamo plašč prepričanja po začasnih vetrovih ali se sploh ne upamo na cesto, ker se bojimo vetrov! In k sklepu pričujočega tako neaktualnega kakor potrebnega ekskurza še Bachu posvečen ritornel Alfreda od Ehrmanna (Die Musik 1910/XX/82.):

»Orgel-Praeludien —

Kunstjünger, fürchte Gott und Bach, auf dass  
Gebenedeit die Frucht sei deiner Studien!« ...

Josip Pavčič je podal s svojim lepim mešanim zborom »Če rdeče rože zapade sneg ...« samo ob sebi primitivno besedilo daleč nadkriljujočo skladbo s samostojno speljanimi glasovi in zmerno enharmoniko. Upamo, da jo zagledamo kmalu na koncertnem sporedu.

Samospev *Janka Ravnika* »Vasovalec?« se je že opetovano prezentiral izza koncertnega odra. Josip Rijavec ga je pel, in vedno z najlepšim notranjim vspehom. Kako tudi ne! Glasba je globoko občutena, s svojim harmonično tako zanimivim spremljevanjem naravnost omamljivega, skrajno nežnega čara. Opium za bolnike na srcu! Mrkla, a vendar sladka žalost leži nad to pesmijo; ne ona črno oblečena žalost pogreba, temveč ona adventno vijolčasta srčna bolelost, ki nas objemlje ob samotnih obiskih dragih, s sladko vonjavo in cvetočo bujnostjo okrašenih grobov; ne ona trpka, obupajoča žalost v smrtni sobi, temveč ona mila, resignujoča žalost, ki veje na vseh vernih duš dan čez polja naših mrtvih. Groze in strahote smrti leže za nami; na površju naše zavesti je mirni in tako neizrecno dragi spomin na vso lepoto in krasoto, vso zvestobo in ljubezen, ki leži pred nami pokopana z namenom, da v drugi obliki vstane in iznova razveseljuje naše potomce. Kaj tako milo priprostega, nežnega in hkratu pretresljivega je mogel pač le Gregorčič zapeti. In če se je posrečilo mlademu umetniku, ustvariti kongenialno uglasbitev, mu smemo iz srca čestitati. Doslej pač najglobokejši stvar nadebudnega Ravnika!

Pri *Adamičevem* čveterospjevu »Vrtnica — srce!« govori pridejana letnica »1908« glasan govor. Štiri leta so potekla, a kaj je postalo iz Adamiča tekom tega kratkega časa. Priprosti, mestoma celo neokretni skladatelj se poskuša sedaj vspešno v kompliciranih formah, v kontrapunktičnih dovtipih, v harmoničnih finesah. Tako modern je postal, da mu v vokalni glasbi kmalu ne bomo mogli več slediti. Kajti če gre v obče z zadnjimi — deloma še nenatisnjenimi — stvarmi z goliatskimi koraki naprej, — eno, kar je odlikovalo njegove zборе prejšnjih dob ne glede na njihovo narodno barvo pred vsem: prozorni vokalni stavek, pevnost zbarskih glasov, pogrešamo v najnovejših njegovih delih čim dalje bolj. Čas je, da se poda na instrumentalno polje, ki bo za njegovo bujno, skoraj neukrotno fantazijo in vedno bolj radikalno stremljenje bolj rodovitno, kakor vokalno, kjer je preveč ozko postavljenih mejnikov, preko katerih skladatelj ne sme orati nekaznovan. Seveda bi mu morala slediti na tem polju tudi reprodukcija, ki je, žal, še z vokalnimi proizvodi zelo, zelo zaostala za produkcijo. Prepričani smo, da razume novi profesor klavirja pri »Glasbeni Matici« v Ljubljani, g. *Trost*, svojo nalogo tudi v tem oziru ter nas reši vsaj v klavirski stroki one neumljive mržnje do vsega domačega ustvarjanja.

Večkratni izleti v te zanemarjene kraje bodo kaj hvalevredni in — menimo — tudi vspešni, čim več dobimo klavirskih skladb, kakoršne so n. pr. *Mirkovi* »Glasbeni utrinki«, kojih IV. kos zaključuje častno naš peti zvezek.

\* \* \*

In sedaj smo šele dospeli do zadnjega zvezka tekočega letnika. »Finis coronat opus« porečejo eni, »De mortuis nil nisi bene« drugi. Toda nihče med njimi nima prav. Prvi ne, ker ima naša uredniška omara pripravljenih še večjih senzacij za verne duše, drugi ne, ker še nismo umrli. Da, še živimo! Do-

brohotnim umetniškim plemenitašem druge vrste povemo na uho, da bodo »N. A.« še dalje izhajali in sicer s tisto tako »popolnoma nepotrebno« prilogo vred, ki bi jo imeli tako radi že pod več stotov težkim kamenom pri Sv. Križu. Kakor pravi dolgoletni peterburški poslanik in zastopnik rojalizma de Maistre: »Naj le zakopljete kako slovansko idejo ali srčno željo pod najmočnejšo trdnjavo: nekega dne vam trdnjavo raznese.« Ne, vi drugi gospodje, prezgodnje je bilo vaše tiho veselje in glasno sožalje. »N. A.« in njihova priloga bodo še dalje oznanjevali novo vero in resnico — povsod in vedno in napram vsakomur. To našim prijateljem v tolažbo, našim odkritosrčnim in tajnim nasprotnikom pa v ravnanje. Kajti mi se pripravljamo na resno vojsko, pa bi ne videli radi, da bi našel svoj čas naš ultimatum naše tako prijazne zaveznike, ki mobilizirajo vedno na tihem zoper nas, nepripravljene. Upamo, da ta diplomatski migljaj razumejo oni, katerim velja! ...

V današnjem zvezku zopet *Ravnik*, in sicer s klavirskim kosom »Čuteči duši!« »Čutečim dušam« bi mu bil lahko naslov, če je med nami — o čemur ne dvomimo — več, dasi ne veliko takih, ki odprejo Ravnikovi skladbi nepristrani vrata svoje duše. Te »čuteče duše« pa bodo imele svoje veselje na nenavadno fini enunciaciji po najvišjih ciljnih stremečega umetnika. Kdor pa ne šteje k »čutečim dušam« ali kdor ne sedi prav trdno v klavirskem sedlu, naj mirno in brez svete umetniške jeze preskoči to skladbo ter naj preide k drugi ali tretji.

»Uspavanka« *Žige Poláška* za gosli in klavir ni razodetje globoko skritih orjaških invencijskih sil. Vse to je bilo že tu; če ne pri nas, vsaj pri Italijanih in Norvežanih. To ni mali, a atletsko močni vrec, ki je spal pod gorovjem in ki hipoma in siloma prodre skalovje in grmovje, izpod katerega si dela sam svojo pot in pride kot kristalno čisti studenec pod svitlo solnce. Ne! To je mirno tekoča reka, zelo dostojna in dostojanstvena, ki je vzela na svoji poti marsikateri studenec in potok v svoje naročje. Na poti iz Griegove domovine do Mascagnijeve dežele naj teče še po naših gajih, mimo Ljubljane ali še bolje skozi njo. Naj se tam sliši njen šum. A dragi moji Ljubljancje naj nikar ne mislijo, da smo jim podarili »Uspavanko«, da bi še lažje zadremali in sladkeje spali!

Čisto po »naših gajih« se spet giblje *Šmigovčev* mešani zbor »V gaji«. Onim, katerim se zdi neutrudno ponavljanje prve theme monotonsko, bodo oškodovani s srednjim delom te skromne, a mične skladbe.

Zaslišavšim *Duganovo* virtuozno »Predigro in fugo« za orgle nam vstaja Bach zopet v vsej svoji monumentalni velečastnosti. Spomenik, ki pošilja svoje sence daleč, daleč v sledeča stoletja, dá, še v našo bodočnost! Kdor je bil pri Bachu stalni gost, tega dela nosijo Bachov faksimile na čelu; zlasti dela, ki spadajo v ono področje, v katerem je stari kantor z lipsijske Tomaževe šole še dandanes suveren. Radi bi slišali to delo, igrano po skladatelju samem na orgle, ki zadoščajo temu na stopnjevanjih bogatemu delu.

Iz trezne, a častivredne Tomaževe cerkve nas odvaja *Saša Šantel* s svojim menuetskim »Scherzom« za klavir naravnost v sijajno plesno dvorano, v dobo kolenskih svilnatih hlač in belih vlasulj, v srečno dobo dvorne elegance, ženske gracije in umetniške logike, v dobo Haydna ali Mozarta. Kanonično koncipirana tema prvega dela: Dve amurozni dami v krinolini stopicata ena tik za drugo, dokler se prva ne izgubi v kakem slepem oknu. Tam se mala koketa — srednji del z vodečim glasom v basu — prav živahno in tajinstveno pogovarja za svojo pahalico z mladim, tako lepim, kakor galantnim gospodičem. Pritajen smeh in razdraženi medklici; vesela družba!

In tako stopamo tudi mi radostnih lic in dobre volje z decentnimi, menuetskimi koraki v novi letnik, ki nas najde zopet docela v dvajsetem stoletju, v moderni obleki in z modernimi čuvstvi, torej v sedanjosti, morda celo z enim korakom v bodočnosti, v boljši bodočnosti! Če Bog da in sreča umetniška!





## Izza tujih odrov.

»Ariadna na Naxu«, nova opera v enem dejanju Riharda Straussa, je bila prvič uprizorjena dne 25. oktobra t. l. v Kralj. Dvornem Gledišču v Stuttgartu. Kritika se je izrekla o tem novem Straussovem delu zelo protislovno. Ta vtisk se pa dobi po čitanju raznih ocen, da zaostaja Ariadna v obče in posebno gledé dramatičnega efekta za prejšnjimi deli Straussovimi. 3. zvezek revije »Neue Musik Zeitung« (Stuttgart-Leipzig) prinaša v glasbeni prilogi menuet v priredbi za klavir, ki je pač zelo mična stvarica. V istem zvezku nahajamo med drugim tudi obširnejši članek o tej operi z notnimi primerami iz peresa Osvalda Kühna (urednika omenjenega lista), dalje o režiji tega dela od Hansa Wienanda ter govor, ki ga je držal Maks Steinitzer pri matineji v Stuttgartskem dvornem gledišču o temi: »Richard Strauss kot osebnost«. 4 scenične slike prvotne predstave so pridejane besedilu.

Zajčevo novo opero »Prvi grijeh« bodo v proslavo skladateljeve 80letnice uprizorili v sezoni 1912/13 v zagrebškem Narodnem Gledišču.

Franca Schrekerja triaktna opera »Der ferne Klang« je imela pri prvotni predstavi dne 18. avgusta t. l. v Frankfurtu izreden uspeh, tako v dramatičnem kakor tudi v muzikalnem oziru. Schreker je šele 34 let star in deluje kot profesor na C. kr. Akademiji za glasbo in upodabljačo umetnost in kot dirigent Filharmonskega Zbora na Dunaju. Klavirski izvleček s tekstom je izšel v univerzalni ediciji (Dunaj-Lipsko) pod številko U. E. 3096 in stane K 24.—

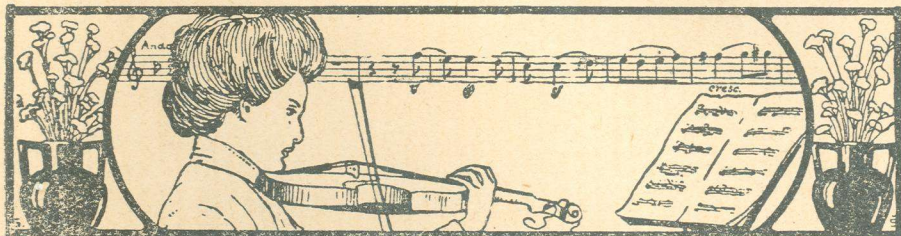
Rihard Strauss komponira sedaj balet, ki ga je spesnil Hugo pl. Hoffmannsthal. Delo je določeno samo za ruske plesalce; po skladateljevi želji naj noben drug balet ne pleše tega dela.

Operni pevec Burrian je vstopil s 1. septembrom t. l. v zvezo Dvorne Opere na Dunaju. Istotam je pel Baklanov Mefista, Jaga in Rigoletta, tudi Caruso je gostoval. V kratkem bodo predstavili Tannhäuserja v pariški obdelavi.

Prva operna predstava v jeziku esperanto se je vršila ob 8. kongresu pristašev tega svetovnega jezika v Krakovu. Varšavski esperantist Grabowski je bil prevedel Moniuszkovo opero »Halko« na esperanščino. Esperanto se je po poročilih kaj lepo prilagodil glasbi.

»Dunja«, ruska vaška komedija v 2 dejanjih, ki jo je uglasbil Ivan Knorr, se je predstavila v operi v Frankfurtu o. M.

F. S. Vilhar piše, kakor poročajo hrvaški listi, novo hrvaško opero pod naslovom »Lopudska sirotica«. Libreto je baje napisal dr. M. Ogrizović po odlomku Preradovićeve pesmi: »Lopudska sirotica« in istoimenski noveli Kerubina Šegovića (?!). Opera bo baje gotova do prihodnje spomladi in se bo pela že prihodnjo jesen na zagrebškem deželnem gledišču.



## Odmevi iz koncertne dvorane.

Na slavnostnem koncertu evharističnega kongresa na Dunaju so pod vodstvom kapelnika Niliusa dva nova oratorija: Dona A. M. Klafskega: »Rosa mystica« za solo, zbor

in orgle in P. Hartmanna »Poslednja večerja«. Oba skladatelja in vsi sodelujoči so želi burno odobravanje. Glasbena kritika se drži napram obema deloma bolj rezervirano.

E. W. Korngolda, 15 letnega komponista najnovejše delo »Schauspiel-Ouverture« za orkester se bo igralo tekom te sezone v nad sto mestih. Na Dunaju je imelo pod Weingartnerjevim vodstvom odličan uspeh.

Weingartnerjev novi violinski koncert op. 52. je sviral prvokrat Friderik Kreisler na Dunaju pod skladateljevim vodstvom dne 28. okt. t. l. Prednašba je našla navdušene poslušalce. Izdaja za gosli in klavir je ravnokar izšla v založbi Breitkopf & Härtel v Lipskem in stane Mk. 6.—



## S knjižne mize in iz glasbene mape.

Iz pred kratkim izišlega letnega poročila Akademije za glasbo in upodabljačo umetnost na Dunaju, ki ga uvaja spis prof. F. Haböcka o razvijalnih fazah človeškega glasu, posnemamo, da je poučevalo razun ravnatelja Viljema Boppa 64 rednih, 20 stranskih in 10 pomožnih učiteljev. Vsega skupaj se je učilo v preteklem letu 933 učencev na omenjenem zavodu.

Berliner Börsen-Courier z dne 24. avgusta 1910 prinaša članek Al. Z. Birnbauma »Der ungekrönte König von Polen« o Janu Paderewskem, njega ljubezni do poljske domovine in njegovem skladateljevanju.

Revija »Der Merker« je izdala v III. letniku zvezek, ki se bavi izključno z Brahmsom. Pisatelj Richard Specht preiskuje v svojem članku »Zum Brahms-Problem« (III/2/41 sl.) vzroke, zakaj je postal Brahms že par let po smrti »klasik«, in zakaj se ni podal med takrat razvijajočo se moderno. Kako je prišlo, da velja Brahms danes že za klasika, v nasprotju n. pr. z Wagnerjem, Wolfom ali Brucknerjem, utemeljuje pisatelj s »problemom distance«.

»Věstník pěvecký a hudební« (glasilo »Osredne Jednote čeških pevskih društev«, Praga) prinaša v 8. številki XVI. letnika slike poslopij, v katerih je stanovalo praško pevsko društvo »Hlahol«. Zelo lepo se reprezentira novi »Hlaholský dům« na Riegrovem nabrežju. V kratki notici se časnik v isti številki spominja Ivana pl. Zajca, o katerem trdi med drugim, da mu je bil oče Čeh in vojaški kapelnik na Reki, kjer se je Zajc porodil; kratki nekrolog je posvečen Fr. S. Kuhaču. V 9. številki se nahaja slika odbora društva »Hlahol«. V 8. snopiču tekočega (XVII.) letnika nahajamo odlomek zahvale Pevskega Društva »Hajdrih« na Proseku za osebno in drugo udeležbo pri 25letnici njegovi. List pravi končno: »Rádi tlumočíme tuto dík bratrského slov. spolku a přejeme mu zdar nejlepší v další činnosti jeho!« V. p. a hudební izdaja »Ustřední Jednota zpěváckých spolků československých« kot svoje glasilo.

O »Sakramentu oltarja in glasbeni umetnosti« je objavil dr. Jožef Mantuani v »Festschrift, gewidmet dem XXIII. Eucharistischen Kongresse in Wien 1912« (herausgegeben vom Chefredakteur Dr. Friedrich Funder) razpravo, ki se peča z najstarejšimi dotičnimi skladbami, med njimi tudi z znano »Pange lingua«, katero je spesnil sv. Tomaž Akvinski, o kateri se pa ne ve, ali je isti tudi zložil napev. Najstarejši izvod te pesmi s koralnimi notami hrani zdaj centralno semenišče v Gorici. Kar se tiče Slovencev, imamo prve početke evharistične poezije in glasbe v narodnih pesmih, sicer pa ni bilo stanje našega evh. pesništva nič kaj sijajno. Za časa protireformacije je nastal med drugimi napev »Čast inu hvalo mi vsi Bogu dajmo inu se tiga troštajmo: Ker nam je Jezus zdaj dal jesti, piti, svoje telu ter kri vžiti! Kyrie eleison!«.



**Glasbeni tednik »Dalibor«** (Praga, 1/4 letno K 240) (števil. 44—46) priobčuje podlistek o hrvaški himni »Ljepa naša domomino« iz peresa JUC. Fr. Matica. Ker je v Urbánkovi izdaji slovanskih himen pri naslovu omenjene himne dostavek: »Slova od A. Mihanovića. Hudba od nez námého«, in ker je po avtorjevi trditvi mnenje po Češkem razširjeno, da se za skladatelja Mihanovićevega teksta ne ve, proglašajo pisec kot neovrgljivo resnico, da je bil *Josip Runjanin* skladatelj hrv. himne (»a to nade vši pochybnost«, kakor pravi). Da to ni tako brezdvomno, je iz notice razvidno, ki je objavljena v »N. A.« X./3./46. Vsekakor bi bilo umestno in naravnost dolžnost avtorjeva, da vsaj omeni izvajanja dr. *Božidarja Kernica*, ki trdi, da je bil skladatelj vojaški kapelnik *Josip Wendl*. Matic ali o tej kontroverzi nič ne ve ali jo vsaj popolnoma prezira, in če bi ne mogel trditi, »že skladatelj této hudby jest nám Chorvatům velice dobře znám«.

Sedaj je nastopil »Dalibor« 35. letnik. Razun študij o češki glasbi obeta za pričetni letnik med drugim spomine bivšega petrograškega profesorja *Josefa Šebora* na ustanovitelja novoruske narodne šole pod naslovom »Z mých paměti na M. A. Balakireva, zakladatele novoruské školy národní«, dalje životopis R. Wagnerja iz peresa urednika *Rudolfa Zamrzle*, v dopolnitev pa članek »Wagner v Praze« itd. List izhaja v zalogi Mojmirja Urbánka; administracija je v Pragi II., Jungmanova tř. č. 14.

»**Neue Zeitschrift für Musik**«, (Leipzig) prinaša v 29. snopiču 78. letnika članek »Die religiöse Vokalmusik in Polen«, ki ga je spisal *Emil Krause*. To je zgodovinska črtica o poljski cerkveni glasbi in glavnih njenih zastopnikih. V zvezku 37/38 istega lista piše *Hans Lebede* o češki pevki *Emi Destinnovi*.

O poljskem goslaču **Bronislavu Hubermannu** prinaša »*Neue Musik Zeitung*« (Stuttgart-Leipzig) v 19. sešitku člančič in njegov portret. Bistveno je samouk. Sedaj je 30 let star (rojen 19.12. 1882 v Czenstochowi pri Varšavi). V starosti 7 let je prvič nastopil v javnosti v Varšavi z nekim Spohrovim koncertom. Pozneje je koncertiral po celem kontinentu. Kubelik je lastnik jednih najboljših Straduarijevih gosli iz leta 1713, ki jih je kupil leta 1911 v Londonu za 63.000 M.

**Novo izišle skladbe slovanskih komponistov** (navedene z izvornim naslovom) so med drugimi: *Sabanéiew* L. op. 4. Trio impromptu pour Piano, Violon et Violoncelle. P. Jurgenson, Leipzig und Moskau (M. 770). — *Janchinow* A. op. 21. Trois Caprices pour Violon seul. Ibidem (M. 165). — *Isti*, op. 22. La chasse. Grande Étude de concert pour Violon et Piano, ibidem (M. 220). — *Cui* C. Valse mélancolique pour Concertino ou Violon et Piano, ibidem (M. 110). — *Ostroglažow* M., op. 10. Nr. 1. Sonate (D-moll) pour Violon et Piano. Ibidem (M. 770). — *Jurassowsky* A., op. 3. Sonate dramatique pour Violoncelle et Piano, ibidem (M. 550). — *Khvostchinsky* P., op. 10. Six Morceaux pour Piano, Nr. 1—6; ibidem, (à M. —90). — *Prokofiew*, S., op. 1. Sonate (f-moll) pour Piano, ibidem (M. 220). — *Rebikow* W., Neuf Morceaux liriques pour Piano, ibidem (M. 220). — *Strawinsky* J., »L'Oiseau de feu« Contre danse en 2 tableaux. Pour Piano à 2 mains, ibidem (M. 990). — *Tschérépnine* N., Narcisse. Poème mythologique en 1 acte d'après l'Ovide. Partition pour Piano, ibidem (M. 990).



## Umetnikov življenje in stremljenje.

**Zlatko Balaković**, 17 letni hrvaški virtuoz na gosli, učenec dunajskega profesorja Ševčika, je nastopil tudi v Moskvi. Moskovski listi so polni hvale o mlademu umetniku, ki ga nekateri imenujejo drugega Kubelika.

**Tenorist Caruso** se je zavezal, sodelovati pri dvanajst predstavah na Narodni Operi v Buenos Aires. Za vsak večer dobi honorar 28.000 mark; menda največjo plačo, ki se je kedajkoli izplačala.

**Franc Schreker**, skladatelj izredno uspele opere »Der ferne Klang«, je pozvan kot profesor kontrapunktike in kompozicije na Akademijo za glasbo in upodabljačo umetnost na Dunaju.

**J. Zöhrerju**, glasbenemu ravnatelju Filharmonske Družbe v Ljubljani, je podelil cesar viteški križec Franc-Jožefovega reda; koncertni mojster iste družbe *H. Gerstner* je bil odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krono.

**Šaljapin** je podaljšal svojo pogodbo z ravnateljstvom peterburškega dvornega gledišča za 5 let. V vsaki sezoni nastopi v 40 operah in vodi pri nekaterih tudi režijo. Za vsak nastop dobi 2000 rubljev honorarja.

**Dirigent in skladatelj Oskar Nedbal** je odlikovan z viteškim križcem Franc-Jožefovega reda.

**Profesor Fran Dugan**, znani orgelski virtuoz, je postal stolni organist v Zagrebu. V današnji številki prinašamo njegovo predigro in fugo za orgle.

**Dr. Adolf Chybiňsky**, učenec znanega teoretika L. Thuilleja, se je habilitiral na vseučilišču v Lvovu kot privatni docent za teorijo in zgodovino glasbe.

**Skladatelj prof. E. Humperdinck** v Berlinu je v toliko ozdravel, da prevzame zopet mesto vodje akademične mojstrske šole za muzikalno kompozicijo in predsednikovega namestnika Akademije Umetnosti.

**Rudolf pl. Weis-Ostborn**, dosedanji glasbeni ravnatelj v Knittelfeldu na Štajerskem, je pozvan na mesto ravnatelja Zöhrerja kot vodja filharmonskih koncertov, pevovodja in glasbeni učitelj pri Filharmonski Družbi v Ljubljani. Weis-Ostborn je učenec svoječasnega ravnatelja Štajerskega Glasbenega Društva v Gradcu E. W. Degnerja.

**Vojaški kapelnik 27. pešpolka Theodor Christoph**, ki je deloval 14 let v Ljubljani, je sprejel mesto kapelnika pri 39. pešpolku na Dunaju, kjer je nastopil svojo službo 1. oktobra t. l. Na njegovo mesto je častniški zbor angažiral dosedanjega kapelnika 90. pešpolka v Jaroslavu, *Antona pl. Zanettija*.

**Dvorni kapelnik Bruno Walter** izstopi koncem tega leta iz zveze dunajske dvorne opere. Hkratu nastopi svoje novo mesto kot generalni glasbeni ravnatelj v Monakovem.

**Tomaž Koschat**, ki je bil 45 let vodja opernega zbora dvorne opere na Dunaju, je stopil v pokoj. Tem povodom so dali njegovo spevoigro »Am Wörthersee«.

O **Janu Kubeliku** poroča brzojav, da je dal svoje ime magyarizovati in preurediti v »Bolgar Janos«! Budimpeštanski »Magyarország« dementira to vest. Slučajno svariijo te dni graški listi pred obiskom Kubelikovega koncerta, ker je — Čeh! Ubogi Kubelik! Umetnik bi bil samo, če bi bila tvoja umetnost puncirana s »Südmarkovimi« znamkami. Je-li tak poskus boykotiranja še spričevalo narodnega čuta ali pa dokaz pomanjkanja vsake naobrazbe in kulture?

**Lev Slezák** se je sedaj po desetletnem delovanju na dunajski dvorni operi zavezal Metropolitan-operi v Novem Yorku. Tudi eden številnih triumfov, za kateri se ima dvorna opera zahvaliti novemu ravnatelju Gregorju.

**Mira Koroščeva**, primadona zagrebškega gledišča, je bila, kakor poroča Slovenec št. 205 z dne 9. novembra t. l., angažirana za Wagnerjeve predstave v Bayreuthu.

**V. Talich**, bivši dirigent Slov. Filharmonije in ljubljanske opere, sedaj kapelnik češkega gledišča v Plznu, je vodil pri otvoritvi gledališke sezone »Prodano nevesto« z velikim uspehom. Češki listi pravijo, da je ž njim prišlo novo življenje v opero.

**Razni jubileji in spominski dnevi.** *Gounodova* opera »Faust« je bila 1. januarja t. l. 1500-ič uprizorjena v Parizu. Na Veliki Operi je bila to 1406 ta predstava. Prvotna predstava je bila leta 1859. na Théâtre Lyrique.



*Ernesto vitez Cammarota*, operni pevec kr. dež. hrv. gledišča v Zagrebu, je praznoval 25 letnico svojega članstva pri hrv. gledišču in 30 letnico svojega gledališkega delovanja.

24. oktobra t. l. je slavil svojo 70 letnico *Jožef Nešvera*, regens chori v Olomucu in znani mnogostranski in zelo plodoviti češki skladatelj. Nešvera je delal zlasti na cerkveno-glasbenem polju. Omenjamo le njegov mogočni »De profundis«.

Generalni glasbeni ravnatelj v Draždanih *pl. Schuch* (doma iz Gradca) je praznoval meseca septembra 40 letnico svojega delovanja. Pri slavnostnem koncertu so sodelovali Eugen d'Albert, Kubelik, R. Strauss in drugi. O njem je izpregovoril Rihard Wagner bonmot: »Das ist der einzige Schuch, der mich nicht drückt«. Posebno zaslugo ima Schuch za uvedbo novih Straussovih oper (Salome, Elektra, Rožni kavalir), ki so se vse uprizorile prvič v Draždanih.

*Friderika pl. Flotowa*, komponista nekdanje zelo priljubljene opere »Marta«, so se spomnili 27. aprila t. l. o stoletnici njegovega rojstva v Darmstadt, kjer je pokopan.

Skladatelj *F. S. Vilhar* je praznoval svojo 60 letnico. Njegovega življenja in delovanja se bomo obširneje spominjali v prihodnem letniku.

Pianist *Emil Sauer*, svojčas učenec Antona in Nikolaja Rubinsteina in Franca Liszta, praznuje letos svojo petdesetletnico (rojen 1862 v Hamburgu).

Prof. *Julij Epstein*, znani dunajski pianist in muzikopedagog, je obhajal svojo osemdesetletnico. Med njegove učence sta štela med mnogimi drugimi Gustav Mahler in skladatelj Ignac Brüll.

**Novi grobovi.** *Jules Massenet*, operni skladatelj, je umrl dne 14. avgusta t. l. v Parizu 70 let star. Bil je učenec Ambr. Thomasa in profesor na pariškem konservatoriju od leta 1878 do 1896. Od njegovih oper so najbolj znane: »Le roi de Lahore«, »Hérodiade«, »Le Cid«, »Manon«, »Werther«, »Sappho« in »Don Quichote«. Zadnje njegovo delo je opera »Roma«, letos prvotno igrana v Monte Carlo.

Ravnatelj Dvornega Gledišča na Dunaju *Alfred svob. gospod Berger* je umrl dne 24. avgusta t. l.

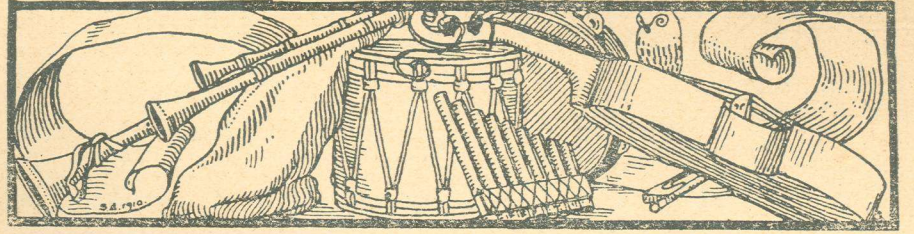
*Ferdinand Casper*, bivši dolgoletni koncertni mojster Štajerskega Glasbenega Društva in gledališkega orkestra v Gradcu, je umrl 83 let star.

*Henrik Sontheim*, nekdanji slavni tenorist v Stuttgartu, je umrl v starosti 92 let.

*Albert svob. gosp. Speidel*, generalni intendant kraljevih gledišč v Monakovem, je umrl v starosti 54 let.

*Peter Pavel pl. Radics*, znani krajnski zgodovinar, je umrl 76 let star. Med nebrojnimi njegovimi domoznanstvenimi spisi in knjigami naj tu omenimo: »Frau Musica in Krain« (1877) in »Die Entwicklung des deutschen Bühnenwesens in Laibach« (1912). O prvi knjižici (P. P. v. Radics: Frau Musica in Krain. Kulturgeschichtliche Skizze. Festgabe zur Feier des 175. Gedenktages der Gründung der philharmonischen Gesellschaft in Laibach. Laibach. Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg 1877.), ki je sedaj razprodana, izpregovorimo o priliki par besed.

Pianist *Jožef Wieniawski*, brat violinskega virtuoza Henrika Wieniawskega, je umrl v starosti 75 let v Bruslju. Umrli, učenec Lisztov, je bil mnogo let učitelj na moskovskem konzervatoriju, pozneje pa v Varšavi. Komponiral je med drugim en klavirski koncert, več uvertur in sonat.



## Pêle-mêle.

**K urednikovi opazki k Adamičevemu poročilu o Druzovičevi razpravi** »O glasbeni vzgoji z ozirom na učiteljska in srednje šole« (»N. A.« XI/24) nam je doposlal g. profesor *Druzovič* sledeče pojasnilo: »Novi učni načrt za obvezno risanje na nižjih gimnazijah zahteva za vse 4 razrede 10 tedenskih ur. (Po razredih: 3 + 3 + 2 + 2.) Na vsakem zavodu se seveda uvedba še ni izvršila, kar je predvsem zavisno od zunanjih okoliščin. Kar pa so zahtevali učitelji risanja (16 tedenskih ur), temu v polnem obsegu ni mogla ustreči učna uprava. Slično je in bode tudi s petjem in to seveda s primernimi izpremembami. Ako se zahteva toliko število ur, kakor je odmerjenih risanju na nižji gimnaziji, za petje na celi gimnaziji (torej na višji), potem ni s tem moja zahteva prekoračena. Pomisliti je namreč treba, da se s takimi urami učenci ne preobložijo, kajti naši predmeti so docela drugega značaja, kakor znanstveni predmeti. Da stojimo v tem oziru docela na stvarnih tleh, dokazuje dejstvo, da je moja razprava v »Österr. Mittelschule« (XXV. str. 74–87) uporabil profesor *Dittrich* v svojem generalnem referatu povodom glasbenega kongresa. (Opombe v poročilu o 1. avstr. glasb. ped. kongresu na str. 61.)« V toliko g. *Druzovič*. Iz pojasnila sledi, da je bilo naše koncem opombe izraženo domnevanje upravičeno. Tako tolmačena ni zahteva glasbenih pedagogov nikakor pretirana. Gosp. avtorju hvala za pojasnilo!

**Giulio Ricordi**, znani milanski založnik Verdijevih, Puccinijevih, Boitovih, Franchettijevih in drugih oper, je umrl v starosti 72 let.

**Muzikalno ljudsko knjižnico** so ustanovili v Moskvi. V tej biblioteki, ki obstoji šele eno leto, imajo že sedaj dela 6300 pisateljev in glasbenikov, popolne izdaje glasbenih klasikov i. t. d. Posnemanja vredno in gotovo plodnejše za ljudstvo, kakor politika na glasbenem polju!

**Konec slavnega pevskega zboru Slavjanskega.** Družinsko premoženje po celi Evropi znanega zboru je prišlo na boben, stari Slavjanskij, nekdanji milionar, je umrl vsled razburjenja radi izgub na razstavi v Nižjem Novgorodu kot berač — na dan javne dražbe njegovega premoženja!

**Brahms** je bil v koncertni sezoni 1911 statistično zmagovalc. Z 1195 prednašbami je celo Beethovna prekosil za 75 skladb.

**Slavnostni teden Družbe Prijateljev Glasbe na Dunaju** ob stoletnici obstoja bo od 30./XI, do 7./XII. t. l. Obsejal bo tri velike slavnostne koncerte, en komorno-glasbeni večer in druge prireditve.

**Dosedaj neznano delo Beethovno**, »Andante z variacijami za cembalo in mandolino«, se je našlo med muzikalijami grofa Clam-Gallasa v Pragi.

**Ustanovni občni zbor »Zveze dramatičnih društev«** se je vršil dne 27. oktobra t. l. Po odobritvi pravil so se vršile volitve. Izvoljeni so bili predsednik: profesor *Jožef Reisner*, podpredsednik: *Oton Župančič* in večje število ljubljanskih in zunanjih odbornikov. Zveza namerava začeti z izdajanjem »Talijske«. Članarina znaša letnih 30 vin. od vsakega člana u članjenega društva.

**Tržaški skladatelji.** Oziraje se na našo opazko v »N. A.« XI/43, da so takorekoč vsi slovenski skladatelji, ki so bili zastopani v IV. zvezku »N. A.«, izseljenci iz Kranjskega ali dobesedno, »da je ta skladateljska družba import iz Kranjskega«,



nam je naznanil skladatelj *Vasilij Mirk*, da on ni Kranjec, temveč »pristen Trještín.« Dotično opazko popravljamo torej v tem zmislu.

**Plodovitost opernih skladateljev.** Največ oper je spisal Pacini, namreč 115. Njemu slede Donizetti s 66, Marcadani s 60, Auber s 44 operami. Rossini je uglasbil 39, Halevy 32, brata Ricci 37 in Verdi 27 partitur. Petrella je avtor 24, Mozart 16, Mayerbeer 15, Wagner 14 in Gounod 11 oper. Drugi slavni skladatelji so komaj dosegli število 10.

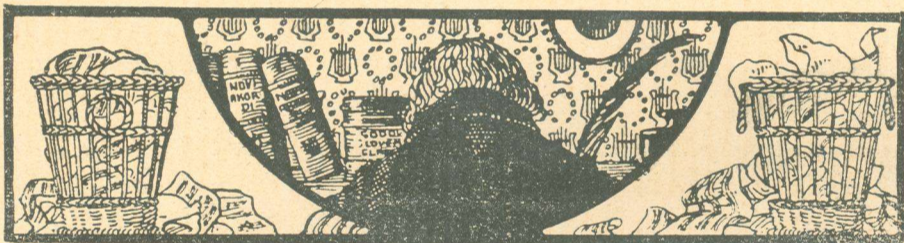
**Največje orgle sveta** v Hamburgu, o katerih smo že poročali v letniku IX/7, bodo kmalu dovršene. Kakor se sedaj poroča, bodo imele 163 registrov, 5 manualov, 1 pedal in več ko 12.000 piščal.

**Razpis nagrad** za skladatelje vseh držav je objavljen v ameriškem časopisu »The Art Publication Society« v St. Luis. Zahteva se brilantna, efektna skladba, ki je pripravna za virtuosno prednašanje; dalje melodiozni, karakterni kos za prednašbo po diletantu; končno 3 solo-kose za klavir s poetičnim naslovom za mlade igralce. Vsega skupaj je za te nagrade določena svota 12.000 M. Ocenjevalci so George W. Chadwick, Ant. Foote, Ernest R. Kroeger.

**Prvi mednarodni glasbeno-pedagoški kongres** bode o veliki noči 1913 v Berlinu. O podrobnem bomo še poročali.

**Novi Konservatorij za glasbo na Dunaju** je vsled slabega finančnega stanja ravnatelja *Emeriha Benesija* v dosedanji obliki prenehal. Na zavodu sta poučevala med drugimi tudi češki skladatelj *J. B. Foerster* in violinski virtuoz *Fr. Ondříček*, čigar hči je poročena z Benesijem.

**Iznajdba.** Ing. *Karl Idel*, Vyska, okraj Nižji Novgorod na Ruskem, je iznašel novo violinsko kobilico (Steg), ob koje uporabi se more vsaka struna na goslih prosto tresti. Na ta način dobijo gosli baje posebno dober ton.



## Listnica uredništva.

Vse nestalne cenj. dopisnike in skladatelje, zlasti pa one gg. avtorje, ki si želé presoje vposlanih, a ne sprejetih skladb, prosimo, da nam blagovolijo naznaniti vselej kako šifro ali psevdonim, pod katerim jim moremo odgovoriti v listnici. Na vprašanja, katerih predmet utegne zanimati tudi širše kroge, odgovarjamo izključno le v listnici. — Č. g. poročevalce uljudno opozarjamo, da moramo rokopise najpozneje do 8. prejšnjega meseca imeti v rokah.

**Stalne glasbene poročevalce** za slovanske prireditve v Gorici, Novém mestu, v Belemgradu in v Sofiji iščejo »N. A.« Pogoje naznanja na zahtevo uredništvo našega lista.

**M. U. v. M.** Oprostite: Mošt je še to, sladek, neobležan mošt. A več take tekočine je težko prebaviti. Da ne govorimo v neokusnih primerah: Marsikatero lepo mesto smo zapazili v Vaši skladbi »Slava Bogu na višavah«, vmes pa veliko trdov v vokalnem stavku in dosti neokretnosti v peljavi kontrapunktičnih glasov. Preveč je tudi sklepov na mestih, kjer zadržujejo gladki tok, in o strogi izpeljani fugi še govora ne more biti. Celotni vtisk je nepovoljen, ne glede na to, da skladba absolutno ni pevna. Moderno se more tudi pisati za zbor, ne da bi posnemali brezobzirnost Straussovo napram pevcem in pevskemu glasu. Torej prosimo: Staro vino! Je bolj pitno in bolj zdravo. Radi tega še ni treba, da je vino morda še iz kleti kakega Slomška ali M. Vilharja ali Potočnika. Po našem mnenju ima *Geibel* prav s sledečo kitico:

„Loszuwerden den alten Zopf,  
Ist ein vernünftig Begehren;  
Aber wer wird darum den Kopf  
Gleich rattenkahl sich scheren?“

**G. F. H. v Lj.** Na Vaši lepi sliki se Vam najuljudneje zahvaljujem. Kar se tiče mojega mnenja o dotični zadevi, je vsaj deloma razvidno iz raznih kritik (zlasti v »Ljublj. Zvonu« in v »N. A.«) Sicer pa je mnenje

urednikovo popolnoma postranska reč; če bi dotični članek tudi popolnoma nasprotoval mojimazorom, bi ga vseeno objavil, če je — o čemur ne dvomim — njegov namen pošten, in če je vsaj subjektivno podprt z dokazi. Torej pošljite! Zakasnelega odgovora mi ne zamerite. Tudi jaz sem preobložen z delom. Vso srečo in veliko vspeha na Vaši karieri!

**Adolf E. V. v Lj. p. C.** Za 20 let prepozno se je porodil Vaš moški zbor »V mraku«. Dandanes tudi že publika več zahteva od naših komponistov, kakor primitivno zvezanje najprimitivnejših temeljnih akordov. Stvarica ni slaba, dobra pa tudi ni, vsaj presojena z merilom današnje naše produkcije. Torej učite se ob dobrih vzgledih, najprej nemških klasikov in romantikov, in zboljšajte si okus. Tedaj taka-le hrana Vam samemu ne bo več po godu.

»Zaostali.« »Lilija« za nas ni porabna. Z svojimi soli za bariton imate vedno smolo. Povsod, kamor vodite solo po samostojnih potih, je harmonični sozvočje nepovoljen. Svetujemo Vam, da ostanete rajši pri navadnem četvero-glasnem stavku, dokler tega ne obvladate do cela. Zlasti baritonski solo je radi tega nevaren, ker leži sredi spremljajočih glasov in pride torej lažje v konflikt z le-temi, kakor na pr. kak sopranski solo, s čigar uvrstitvijo je Vaš drugi zbor »Zaostali ptič« vsekakor pridobil. Morda ga o priliki prinesemo, če bo dopuščal prostor. Zbor »Veseli turist« je navzlic zelo občutnim reminiscencam poraben za domačo rabo; za širšo javnost ni, zlasti pa ne za list, ki zasleduje resna napredna pota na glasbenem polju.

**F. K. v C.** »Sivi lasje« niso za nas. Hvala lepa in poklon. Zbor Vam vračamo.

**A. M. v M.** Oba zbora (»Ruska« in »Slovo«) nista porabna za naš list. Neštetokrat smo že omenili, da skladb, ki jim ni priložena poštnina, ne moremo vrniti. Skladbi sta Vam na razpolago.

**V. Š. v H.** Mešan zbor z majhnimi spremembami sprejet. Pesem »Mojo srčno kri škropite!« se že po svoji vsebini ne podaja za zbor. Pa tudi v stavku bi bilo marsičemu oporekati. Ta zbor in tretji: »Sledovi težkih ur«, o katerem velja prej povedano v še višji meri, Vam vračamo.

**J. V. v L.** Vaše »Božične pesmi« za naš list niso prikladne. Morda jih sprejme »Cerkveni Glasbenik«. Rokopis Vam je na razpolago. »Andante« za 4 gosli objavimo čim preje s par brezpomembnimi spremembami.

»A. K. G.« Vaš zbor »Hrepenenje« kaže talent in resno stremljenje, hkratu pa, žal, nedostajajoče teoretično znanje. Glavni motiv, s katerim dosledno kontrapunktirate, je v invenciji prav srečen. Stavek pa ni vokalen, temveč večinoma instrumentalen. Stvari take vrste niso primerne za petje. Vrhu tega je pesem motivično in ritmično preveč raztresena, zlasti v primeri z obsegom. Morda nam pošljete o priliki kaj drugega? Naročnino za »N. A.« blagovolite poslati založništvu, knjigarni L. Schwentner v Ljubljani, ki Vam bo list pošiljalo redno. Na naročila brez istočasne vposlatve naročnine se založništvo z ozirom na prevelike stroške ne more ozirati.

**H. P. ml. v S.** Ozirajte se na Vaši pismi z dne 26. julija in 9. oktobra zadostuje, če Vam svetujemo, da preučite najprej temeljito *Foersterjevo* knjigo »Harmonija in kontrapunkt«, ki jo dobite v vsaki knjigarni in tudi pri L. Schwentnerju v Ljubljani za K 3·20 in poštino. Glavna stvar je, da se napravijo tudi vse naloge in vaje. Razun in poleg *Foersterja* Vam priporočamo še knjigo *Riharda Stöhra* »Praktischer Leitfaden der Harmonielehre«, ki je izšla v Univers. Edition št. 2013 in stane K 1·20. — Zadnja knjiga je instruktivna in za samouka pripravna zlasti radi številnih primer. Drugih učnih knjig o harmonijoslovju je sicer nebroj, a deloma so napisane v zelo znanstvenem, za samouka težko umljivem slogu, deloma so za začetnika preobširne in tudi — predrage. Če obvladate gradivo, kar ga je v omenjenih knjigah, boste že lahko zadovoljni. Potlej se šele oglasite iznova, da Vam priporočamo primerne učne knjige o drugih glasbeno-teoretičnih strokah.

**G. Alojz Karič v Sp. Š.** Pošljite Svojo skladbo. O sprejemu se odločimo šele, ko smo jo pregledali.

**Raznim gg. pošiljalcem.** Vnovič in resno opozarjamo na to, da v bodoče premalo frankovanih pošiljatev absolutno nesprejememo več. Navadne, zaprte pošiljatve je frankirati do 20 gramov z znamko 10 v., od 20 do 250 gramov z znamko 20 v.

**Vsebina: Hinko Druzovič:** Glasbeno-pedagoške črtice. III. Glasbena pedagogika. — Koncerti (Kamnik: *Zorko Prelovec*, Ljubljana: *Anton Lajovic*, Maribor: *H. D.*, Prosek: *G. Krek.*) — Glasbena društva. — Slovenski glasbeni svet. — Naše skladbe. — Izza tujih odrov. — Odmevi iz koncertne dvorane. — S knjižne mize in iz glasbene mape. — Umetnikov življenje in stremljenje. — Pêle-mêle. — Listnica uredništva.

I. zvezku prihodnjega letnika bosta priloženi **vsebina in kazalo imen in stvari** letnika 1912.

Založništvo »N. A.« opozarja naše bralce, osobito glasbena društva, da se dobivajo od vseh doslej v »N. A.« objavljenih zborov **posamezni glasovi** in tudi **separatni odtiski partitur** po zelo nizki ceni. Naročila sprejema Založništvo »N. A.«, L. Schwentner, Ljubljana.

